

Yeezu Wienja Ate Naawen A PA SAK Joon La

¹ Mi Joon ale a nmarisi gbanƙa de po wie n̄aai ate Yeezu a pai sak mu la. Naawen ale pai wienja de meena a te wa ayen wa pai sak wa tomteeroma dii ale za ku nyɛ la. Ku kan beni. Yeezu Kirisita abe tom ka sabiilo ayen wa weeni wienja de a sak mu ate m seba. ² Mi be a weeni ka dii meena ate mi a nya la. Be kaai ale nyini Naawen jigi ale wensie n̄aai ate wa pai sak la ale nna ate mi a weeni. ³ Nuru baai ale ba karim gbanƙa de abe ba weeni a sak ba suaata la, ale nuru baai me ale a wom dii le di nyɛ ate ba va m wienja la, ba sue ale peenti ka yegayega. Dii po ate wienja de le nyɛ la a moata kama.

⁴ Mi, Joon, ale a nmarisi gbanƙa de a te Kirisita bisanja ale a tu chaab toƙatoga buyopoi a bo Asia tenka po la.

Naawen boro, ale diem boro, wa le boro kama taam wuu. Wa ale chiisa siyopoiwa ale bo wa nin wen̄mazuk la, ⁵ ale Yeezu Kirisita waai ale sak ti Naawen wensienja ale lin̄ nak wa yiti kum po tama meena nin la, ba meena ale ba a maari ni abe ba te ni boro ale suyogini. Yeezu ka Naab waai ale gaam tenzuk meena nalima la.

Wa jam ta yaali ka ale ti kama ale pai wa ziimu a sugri ti tuimbaatanja ti suniima po a basi, ⁶ ale ge a bobi ti nalima ale lueri ti ayen ti chim Naawen yenni tomteeroma ate ti a tom tuima a

te wa Kowa Naawen. Yeezu a ta zula ale nalim ale pagrim yegayega taam wuu. Ku be nye dila.

⁷ Ni ηmasi a nya. Wa le nyini ka chinmaana sunsuη a nyini ate baai ale jam chubi wa gaunku la, ale nuru meena a nya wa. Wa dan ηman pilim jam, nuru meena togatoga ale bo tenzuk la, le kum kama a te wa. Ku be nye dila.

⁸ Naawen boro ale diem boro, wa le boro kama taam wuu. Wa ka waai ale ta ηanta meena pagrim a weeni ayen, “M ka piilimka, m be ka kpeglimka.”

⁹ Mi, Joon, ka ni suok. Mi ale nama a namu kama Yeezu nyin, alege wa a maari ti ate ti a siak a te ti ninammu ayen dai yeη ti le jo wa naamu po. Ba pai mi a basi ka Patmos ate nyiam doa gilim ka la po. Ba ale nye nna dii nyin la, m jam mooli ka Naawen wamaηsaηa alege a weeni nuruba Yeezu ale jam sak ti wensie ηaai la. ¹⁰ Nyonowa danni ate Naawen Chiika a jam nye ate mi nya ηanta nna a se m jam goa a daasim kama la. M jam wom ka lueluk kpion a se damuniη la, ¹¹ a weeni mu ayen, “Nmarisi jaab buui ate fi nya la a nyo fi gbanka po a pa te Kirisita bisaηa ale a tu chaab a bo satensa siyopoiwa a bo Asia po ate ba a wi ayen Efisos, Sumana, Peganum, Tayatira, Sardis, Filadelfia ale Laodisia la.”

¹² Mi yaa virim ayen m nya si ka wana ale a biisi, ate mi yaa nya ale ka kanaasa siyopoi a za, ba pai ka ligmonin a nye si. ¹³ Mi ηman nya ale jaab a neensi saalobiik a za kanaasaηa sunsuη. Wa jam jo ka garuk won ale pa garuk kuui ale a nyagsi nna a se ligmonin la a bobo

gilim wa kuusidi. ¹⁴ Wa zukku zuisaṅa a jam peenti ka nna tektek, ale ge ate wa ninaṅa a muni ase bolim ale a de la. ¹⁵ Wa nantaataṅa a jam muni a se ka kuta ate ba pai se bolim po la, ale ge a nyagsi nna yegayega. Wa lueluku a jam a kum ase ka nyiam ale a wuuri dii la. ¹⁶ Wa ta ka chiṅmarisa siyopoi wa juga po ale gebik kaai noaṅa meena ale a de la ate ka nyini wa noai po a nyini. Wa ninaṅa a nyagsi ase wenbiri ale jueli wenzuk sunsuṅ a nyagsi dii la.

¹⁷ Mi le nya wa la, mi ya lo teṅ a se m kpi la. Wa yaa tiri mi ale wa juga nisaṅa alege weeni mi ayen, “Kan chali yṅsum. M ka piilimka, m be ka kpeglimka me. ¹⁸ Mi ka waai ale vua la. M jam kpi kama, alege yṅgyṅgla m boro ka taam wuu. Mi le soa kum ale juijui ate nuruba kpi a cheṅ la.

¹⁹ “Nmarisi wie ṅaai ate fi nya la a dueni. Na gela ka jinla wie. Na gela ale jam nyɛ chum dii po. ²⁰ Chiṅmarisa siyopoiwa ale bo m junṅa po la, ale kanaasa siyopoiwa ale nyɛ nna se ba pai ligmṅniṅ a nyɛ si la, kiri a jam suk kama. Yṅgyṅgla, ṅa be nyini ka peelim, m le pai ṅa kiri a sak ni. Chiṅmarisa siyopoiwa ka Naawen sabiiloba bayopoi baai ale a nya Kirisita bisaṅa ale a tu chaab buyopoi a bo Asia po la. Kanaasa siyopoiwa ale za la, ka Kirisita bisaṅa ale a tu chaab buyopoi dula la.

2

¹ “Nmarisi wienṅa de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaṅa ale a tu chaab Efisos la zuk la.

“Mi ka nuru waai ale ta chinmarisa siyopoiwa m junḡa po la. Mi ale cheḡ a gilim kanaasa siyopoiwa ale a nye ase ba pai ligmḡniḡ a nye si la, be goori wom m le m weeni fu dii la. ² M seba ni suniima po ale ka dii la kama ale ni ale a yaali ayen ni tom mi tuimaḡa ale chichiiba alege kan jiagi la. M seba ayen ni ka wari ale nuru baai ale a tom tuimbaata la, alege a nye nuru baai ale weeni ayen ba ka Naawen tuimtomdoba alege ba daa wa tuimtomdoba la a nya. Ni be nya kama ayen ba ka velinvendisā. ³ Ni siak a te ni ninammu ale chichiiba ka mi nyiḡ, alege kan yaali ayen ni basi mi va ka.

⁴ “Alege ni diem tali ka wari dinyi. Ni kan yaali mu ase ni ale liḡ a yaali mu dii la. ⁵ Ni teeri ni ale liḡ jam ka dii la, abe ni pilim jam mi jigi. Ni dan kan pilim jam mi jigiya, m le ḡman pilim jam ni jigi ka nwuli a pa ni kaniaka ka zaanaḡa jigini. ⁶ Ni kisi tuimbaata tii ate Nikolaitan demma a nye la kama, a se mi ale kisi ba dii la.

⁷ “Ni lagi ni tueḡa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni a sak Yeezu Kirisita bisaḡa ale a tu chaab a bo Asia la.

“Baai meena ale kaa basi mi va ka la, m le te ba siuk ate ba de Naawen tiib buui ale a te nyuvuri la yoanni.

⁸ “Ḥmarisi wienḡa de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaḡa ale a tu chaab Sumana la zuk la.

“Mi ka piilimka m be ka kpeglimka. Mi jam kpi kama, alege yḡgyḡgla m boro kama taam

wuu. ⁹ M seba ni ale a tu daani kaai meena la kama. M seba ni ale ka njanjagsa la kama, alege ni jigsi kama. M be seba baai me ale a wi ba dek ayen Juuba ate ba biisi a kaasi ni yue la kama. Ba ka nuru baai ate Sitaana a soa ba. ¹⁰ Ni kan chali yogsum ale wari dii ale a te ni ninam la. Sitaana le basi ate ba yik ni ba gela a lik dok po ate wa nye ni nya ate ni ninammu a paari da pi. Ba dan poom ayen ba ko ni, ni nmasi ta siaka ale mi ate m te ni nyuvuri dii ale kan ka kpeglimka la.

¹¹ “Ni lagi ni tueja a wom dii ate Naawen Chiika a weeni a te Kirisita bisanja ale a tu chaab a bo Asia la.

“Nuru baai ale nmasi yik ba siaka ate ku a paari ku kpeglimka po la, Naawen a kan pa ba a gum chaab ale nuru baai ate wa le te ba waalika la.

¹² “Nmarisi wienja de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisanja ale a tu chaab Peganum la zuk la.

“Mi ka waai ale ta gebik kaai noanja meena ale a de la, wom m le ta dii ayen m weeni fu la. ¹³ M seba ayen ni ale bo juijui la, Sitaana ale ta m nuruma. Ni ta wensie kama ale kan basi ni siaka me ale mu. Ba ko Antipas waai ale jam ta siaka ale mu a sak m wienja la alege ni an basi mu.

¹⁴ “Alege wienja chaab ate ni tali. Nuruba gela ale bo ni po a va Balaam sinsanja. Wa jam sak ka Belak ayen wa sak Juuma ba le ba nye dii a de bogluta nandiinta a be ba a nye kabonja la. ¹⁵ Nuruba ba gela a bo ni po a va Nikolaitan demma sinsanja. ¹⁶ Ni basi ni

wabaataŋa. Ni dan kan basi ya, m le pilim ŋman jam ni jigi nwuli a pai gebik kaai ale nyini m nɔanni po a nyini la a tu ba a nyɛ kpaliŋ.

¹⁷ “Ni lak ni tueŋa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni Kirisita bisaŋa ale a tu chaab a bo Asia la.

“Nuru baai ale ŋmasi yik ba siaka ate ku a paari kpeglimka la, m le pai ŋandiin tii ate ba a wi ayen ‘maana’ la ate ti suk la a te ba. M le ŋmarisi yue paali a dueni tintain peeluk nyiŋ a te waai meena. Waai a kan seba yonni, ka waai dek ale a tuesi la nyiini.

¹⁸ “Ŋmarisi wienja de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaŋa ale a tu chaab Tayatira la zuk la.

“Mi ka waai ale ka Naawen Biika ate m ninaŋa a muni a se bolim ale a de la, ate m nantaataŋa a nyɛ se kutuk ate ba pai se bolim po ate ku a nyagsi la, ni wom dii ate m ta ayen m weeni ni la. ¹⁹ M seba ni suniima ale ni ale a yaali Naawen ale ni le ta siaka nalimnyiini ale wa dii la. M seba me ayen tuim ŋaai ate ni a tom ale chichiiba la gaam tuim ŋaai ate ni liŋ a tom la kama.

²⁰ “Alege wari dinyi ate ni diem tali. Ni siak kama ate Jezebel nipok waai ale a weeni ayen wa ka Naawen biisiteero la, a sak ayen ni a nyɛ kabonɔsa abe ni a de bogluta ŋandiinta. ²¹ Mi te wa siuk kama ayen wa basi wa kabonɔsa nyeka alege wa kan yaali ayen wa basi. ²² Ni wom mi. Wa ale baai ale tigi chaab a nyɛ ba kabonɔsa ale kan yaali ŋa basika la, m le

basi ate tuem a yik ba ate ba duak teŋ a nam yegayega. ²³ M le basi ate wa bisaŋa a kpi, ate Kirisita bisaŋa meena a seba ayen mi ka waai ale seba nuruba suniima po ale ka dii la. M le tuni ni meena ni le tom dii la.

²⁴⁻²⁵ “Nama baai ale bo Tayatira teŋka po ale kan va Sitaana wa susugi ŋaai ate nipowa a sak nuruba la, maa yaali ayen ka ni nyini a ŋmasi yik ni wensie sinsaŋŋa ate m ŋman pilim jam. M kan weeni ayen ka ni ŋman nye wariwari ya.

²⁶ “Ni dan ŋmasi yik nalimnyiini ate ku peenti m sui ale ge ate ku paari ku kpeglim ka, m le bobi ni m nalima ate ni soa teŋ ka meena nuruma. ²⁷ M Kowa ale pai wa pagrimu a te mu ayen m soa ba ale pagrim. Ni seba samoniŋ meerowa a nyeem ale pai wa kukku duoku a nak samoniŋ sii ale kan nala a mobi la. Nama me ale soa ba ka dila. ²⁸ M zuli ŋaai ale m nalim buui ate m le pai a te ni la, de kasim a nyagsi a se ka vari chinmarika la.

²⁹ “Ni lak ni tueŋa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni Kirisita bisaŋa ale a tu chaab a bo Asia la.

3

¹ “Ŋmarisi wienŋa de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaŋa ale a tu chaab Sardis la zuk la.

“Mi ka waai ale ta chiisa siyopoiwa ale chinmarisa siyopoiwa la. Ni wom m le a yaali ayen weeni ni dii la. M seba ni ale a tom dii ate nuruba a weeni ayen ni a va mu nalimnyiini

alege ni kan va mu nalimnyiini la kama. ² Ni yiti zaani ale ninmuna a va mu nalimnyiini, mi nya ayen tuim ŋaai ate ni tom la an diem magsi Naawen nina po. ³ Ni teeri ba ale sak ni dii ale ni ale wom dii la ate ni basi ni wabaataŋa abe ni a zuli wa. Ni dan kan yiti a zaani ya m le jam diiri ni ase zue la, ni kan seba diipo ate m le jam la.

⁴ “Ni ba gela ale bo Sardis la an diem tom tuimbaata ŋaai le ŋa nye ate ni suniima a danj la. M le te ni garuk peelita ate ni jo a be m basi ate nama ale mi a cheŋ ale chaab dii la ni magsi ka dila.

⁵ “M le basi ate nuru baai ale ŋmasi yik nalimnyiini ate ku ga a paari ku kpeglim ka la a jo garuk peelita m be kan yeeri ba yueŋa nyuvuri dii ale kan ka kpeglimka la gbaŋka po. M le weeni a lagri m kowa niŋ ayen m soa ba kama.

⁶ “Ni lagi ni tueŋa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni Kirisita bisaŋa ale a tu chaab a bo Asia la.

⁷ “Ŋmarisi wienja de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaŋa ale a tu chaab Filadelfia la zuk la.

“Mi ka waai ale ka nuru welen ale wensie nyɔnɔ ale ge ta Naabɔa Deevidee saafiika la. M dan pai ka a lagi tuok nuru karo a бага a ligi ku. M be dan pai ka a kpari, nuru karo a бага a lagri. ⁸ M seba ni ale a tom dii la kama. M be seba ni ale ta pagrim magdek la kama. Ni va m sinsaŋa kama ale ta siaka ale mu. Mi be lak tuoku kama ni niŋ geŋ. Nuru kan lik ku.

⁹ Ni a wom. Baai ale a velim ayen ba ka Juuba la, Sitaana ale soa ba. M le basi ate ba jam a kpi duna ni niŋ a zuli ni, ate ba seba ayen mi a yaali ni kama. ¹⁰ Ni ale va mi sinsaŋa ale chichiiba la nyiŋ, mi me ale lik nama me a tara ate ninam buui ale cheena teŋzuk ayen ku choa nuruma a nya la a kan paari ni.

¹¹ “M cheena kama, ku kan beni. Ni be chiib ta ni nak dega tiirimu ate waai a kan vari ni jigiya.

¹² “Baai ale baga a yik ku a ta paari ku kpeglim ka la, m le basi ate ba a nye a se ka zaŋa la Naawen Puusika Yenni po taam wuu. M le ŋmarisi Naawen yonni ale wa teŋ ka yonni a dueni ba nyiŋ. Wa teŋka ka Jerusalem paalik kaai ate Naawen ayen wa basi ate ka jam teŋzuk meena chum dii po la. Mi me le ŋmarisi m yue paani a dueni ba nyiŋ.

¹³ “Ni lak ni tueŋa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni Kirisita bisaŋa ale a tu chaab a bo Asia la.

¹⁴ “Ŋmarisi wienja de a te Naawen sabiilowa waai ale a nya Kirisita bisaŋa ale a tu chaab Laodisia la zuk la.

“Mi ka waai ale basi ate wie a nye la, ale a sak nuruba Naawen wensienja la. Mi ale nya ŋanta meena a ta nyini ku piilim ka po ate Naawen a nye ba la. ¹⁵ M seba ni ale a tom dii la kama. M seba kama ayen ni an yɔgsa, ni be an tuila. Mi a yaali ka ni yɔgsa yaase ni tuila. ¹⁶ Alege ni abe le bo sunsunaŋa po nna, ni an tuila, ni abe an yɔgsa la, m le chiiri ni kama m noanni po a basi. ¹⁷ Ni a weeni

ni dek kama ayen, ‘Tama ka jigsiroba, ti kan yaali jaabjaabɔa.’ Alege ni ze ayen ni ka niniga nyamma. Ni ka ɲanjagsa a cheɲ chabola ale chim yeoba. ¹⁸ Ni da ligmɔniɲ mi jigi, ɲaai ale chim ligmɔniɲ dek la ate ni chim jigsiroba. Ni da garuk peelita me mi jigi a lik ni chivienɲa. Ni be da nina kpaam me m jigi a nyo ni ninanɲa po ate ni a nya.

¹⁹ “Mi a tɔariɲ baai meena ate m ta yaalika ale ba la kama, ale ɲman a yaali ayen m dak ni tuimbaatanɲa a sak ni. Ni basi dii ate ni a tom la a be ni va mu nalimnyiini. ²⁰ Ni be wom, mi kasim za ka dɔkku noai a nak ale ge a wi. Baai ale a wom m lueluku ale ge a lagi tuoku la, m le jo, ate ba ale mi a maari chaab a de ɲandiinta.

²¹ “Baai ale ɲmasi yik di nalimnyiini ate di a paari kpeglimka la, m le te ba siuk ate ba kali m tɛɲ m naamu jigini. Mi daam ɲmasi yik kama a ta di a paari di kpeglimka. Dila ale soa ate m kowa basi ate mi kali dula.

²² “Ni lagi ni tuenɲa a wom dii ate Naawen Chiika a weeni Kirisita bisanɲa ale a tu chaab a bo Asia la.”

4

¹ Ku ɲaanɲyiɲ ate mi ɲman pilim wom ale nya jaab a se m goa daasim kama la. Wennɲmazuk mi yaa nya tuok ale ku lagi, ate lueluk kuui ate m liɲ wom nna a se damuniɲ la weeni mu ayen, “Jueli jam dela ate m weeni fu dii ale ku jam a nyɛ la.”

² Naawen Chiika a deri de mi niɲ ate mi jueli ga a jo. Mi yaa nya Wennɲmazuk naam zukpaglik

ale ka za ate nuru a kali ka zuk. ³ Wa ninaṅa a jam a nyagsi a se ka tintain ṅaai ale muni ale ge a nyagsi la, ate nagotom a nye a se gonungoona la a gilim wa. ⁴ Kalisa jiga pisiye ale sinaansi ale jam gilim wa. Nisom pisiye ale banaansi ale jam kali si zuk. Ba meena a jam jo ka garuk peelita ale vuk ligmonin zutogsa. ⁵ Wenzuku a jam a nyagsi kama ale a na Wenṅmazuk naamu zukpaglika jigini. Kanaasa siyopoi ale jam toati a za wa nin. Si jam ka Naawen chiisa siyopoiwa. ⁶ Mogi fiik ale jam a nyagsi a se nyaasun la ale jam maa za wenṅmazuk zukpaglika nin.

Duṅsa sinaansi ale jam maa za gilim a gum du. Si ninaṅa a jam piisi kama a kali nin ale ṅaan. ⁷ Duṅsaṅa kanyi a jam a nye a se ka gbenli la, kanyi a jam a nye a se ka lalik la, kanyi zuk a jam a nye a se nuru zuk la, kanyi me zuk a jam a nye nna a se jiiruk ale lagi ku kinṅaṅa a basi la. ⁸ Si meena a jam ta ka kinṅaṅa ṅayuebi ale ge ate si ninaṅa a sueri si nyiṅsaṅa meena. Si meena a kasim jam a yi ka yiila yok ale kantuen alege kan vuusi. Si jam yi a weeni ayen,
 “Ti Nyɔnɔ Naawen waai ale welema ale ge soa
 ṅanta meena pagrim,

fi ka piilimka, fi boro kama taam wuu.”

⁹ Duṅsaṅa sinaansiwa a jam yi si yiilaṅa a pak ka waai ale jam kali wenṅmazuk naamu zukpaglika zuk la, dii nyin la wa jam ta ka zula ale nalim ale ge boro taam wuu. ¹⁰ Si le jam a yi si yiilaṅa la, nisomma pisiye ale banaansiwa meena a kasim jam a duak ka ten ale a yiti wenzuk ale a puusi waai ale jam kali wenṅmazuk naamu zukpaglika zuk ale ge boro

ta a wuu la. Ba meena a kasim jam a lagi ba zutogsan̄a a dueni ka wa nin̄ ale ge a weeni ayen,
 11 “Ti Nyɔnɔ ale ti Naawen,
 fi ale nyɛ n̄anta meena.

Ka fi dek yaalika ate fi basi ate ba boro.
 Dila ale soa ate ku magsi ayen ti a puusi fu,
 dii nyin̄ la fi ta ka zula ale nalim ale pagrim.”

5

1 Mi ale nya waai ale wa kali wɛn̄mazuk naamu zukpaglika zuk la, wa jam ta ka gban̄ wa juga po. Ba jam n̄marisi ka wie a dueni ka nin̄ ale ka n̄aan̄ ale ge pai n̄anta a bobi buyopoi a ligi gban̄ka. 2 Ate mi yaa nya Sabiilo wanyi ate wa yaa mooli ale lueluk kpion̄ ayen, “Ka wana ale бага a foli bobika buyopoiwa ale ge a lagi gban̄ka nna.” 3 Alege nuru jam ka wɛn̄mazuk wa yaase tɛnzuk wa yaase kpilima bo ka jigiya ate wa бага a lagi gban̄ka a nya ka po.

4 Mi ale nya ale nuru karo a бага a lagi gban̄ka a nya ka po la, mi ninyiam yaa deri a nyini.
 5 Naawen nisomma wanyi a yaa weeni mi ayen, “Kan basi ate fi ninyaata a nyini. Gben̄li dii ale nyini Juda demma po la, wa ka Naabɔa Deev̄id n̄aan̄biik. Wala ale nak deero. Wa le foli bobika buyopoiwa a lak gban̄ka.”

6 Mi yaa nya ale ka pabiik ale za du. Ka jam za mɔata ka wɛn̄mazuk naamu zukpaglika ate dunsan̄a sinaansiwa ale nisomba pisiye ale banaansiwa a za gilim ka. Ka jam a nyɛ ase ba ko ka kama la. Pabiika a jam ta ka nyiila n̄ayopoi ale nina n̄ayopoi. Ka nina n̄ayopoiwa ale ka nyiila n̄ayopoiwa ka Naawen chiisa siyopoiwa

sii ate Naawen a tom a basi tenka meena po la. ⁷ Pabiika yaa cheŋ ga tuesi gbanƙa waai ale kali wenna mazuk naamu zukpaglika zuk la juga nisaŋa po. ⁸ Pabiika ale tuesi gbanƙa la, duŋsa sinaansiwa ale nisomba pisiye ale banaansi wa a yaa yiti a duak ten wa niŋ. Nisomma meena jam ta ka nanta ate ba a neensi kpanta ale maa ta china, ate na a nyagsi ase ligmonin la. Nyum masik ale bo na po. Nyum de ka Naawen nuruma puusaŋa. ⁹ Ba yaa jam yi yi paali ayen, “Fi ka nuru waai ale magsi gbanƙa pai ka abe fi foli bobika buyopoiwa.

Ba le ko fu la, fi jam pai ka fi ziimu a tuesi nuru bori a basi Naawen jigi.

Fi ale lueri ba a ta nyini satensa meena ale nuruba meena po a nyini ate ba meena a biisi biisa togatoga.

¹⁰ Fi ale bobi ba nalima a lueri ba ayen ba chim Naawen yenni tomteeroma abe ba a tom tuima a te ti Naawenni.

Ba ale soa tenka meena nuruma.”

¹¹ Mi yaa nman pilim nya ale Naawen sabi-iloma a bo dula. Ba jam piisi kama nna yegayega a gaam chiinika a yaa za gilim duŋsa sinaansiwa ale nisomma. ¹² Ate ba yaa a yi yiila nna yegayega a weeni ayen,

“Pabiik kaai ate ba ko la ku magsi ka ti a zuli fu dii nyin la fi soa ka nanta meena ale ta yam ale pagrim ale zula ale nalim ale pimpauk.”

¹³ Ate mi yaa wom nanta baai buuni meena ale bo wenna mazuk ale tenzuk meena ale kpilun ale

nyiam po meena ate ba jam a yi yiila a weeni ayen,

“Ni basi ate ti pak waai ale kali Wennmazuk
naamu zukpaglika zuk la ale pabiika,
dii nyin la ba ta ka zula ale nalim ale pagrim
yegayega taam wuu.”

¹⁴ Ba le yi yiini a nueri la, duɗsaɗa sinaansiwa a yaa weeni ayen, “Ku be nyɛ dila,” ate nisomma yaa yiti a duak tɛɗ a puusi ba.

6

¹ Pabiika ale tuesi gbanƙa la, wa yaa foli bobika bunyi ate duɗsaɗa sinaansiwa kanyi yaa weeni mi ale lueluk kpion nna se wein kumsa la ayen, “Jam nya.” ² Mi yaa ga nya ale wusum peeluk a za dula. Nuru waai ale jam kali bu zuk la, a jam ta ka tom ale peema ale vuk zutok. Wa yaa nyini tigurik po ayen wa nak yiaƙ wa dachaasaɗa.

³ Ate Pabiika yaa foli bobi kaai ale saa buyewa la. Duɗ kaai ale saa siyewa la yaa weeni mi ayen, “Nya.” ⁴ Mi yaa nya ale ka wusum monuɗ ale za du. Ba jam pai ka gebik kpieu a te nuru waai ale jam kali bu zuk la. Ba jam pai pagrim a te wa ayen wa cheɗ tɛɗka meena nuruma jigi a ga tigsɪ ba a nyo jigi yeɗ ate ba nyɛ tigurik a ko chaab.

⁵ Ate Pabiika yaa nman foli bobi kaai ale saa butawa la. Duɗ kaai ale saa sitawa la yaa weeni mi ayen, “Nya.” Mi yaa nya ale ka wusum sobluk ale za. Ba jam pai ka nɗanmagsinta a nyo wa nisa po. ⁶ Mi yaa wom lueluk ale ku nyini duɗsaɗa sinaansiwa sunsuɗ a weeni mi ayen, “Cheɗ a ga tuni nuru baai ale tom dai yeɗ la ale ‘wiiti’ chin

yeŋ yaase 'baali' china ŋata, alege yik fi dek abe fi kan kaasi kpaamu yaase daamu."

⁷ Ate Pabiika yaa ŋman foli bobi kaai ale saa bunaansiwa. Duŋ kaai ale saa sinaansiwa la a yaa weeni mi ayen, "Nya." ⁸ Mi yaa nya ale ka wusum piak ale za du. Nuru waai ale jam kali bu zuk la yue jam ale "Kum". Wanyi me yue jam ale "Kpilunŋen". Wa jam a vi ka "Kum" ŋaan. Ba yaa poori teŋka bunaansi a yaa lueri kauku kunyi ayen ba ko waai meena ale jam bo dula la. Ba noa bayewa yaa cheŋ a ga nye ate kom ale nyinŋtuila a jam dula. Ba jam pai ka gebik wonŋa ale goaduŋsa a ko ba.

⁹ Ate Pabiika yaa ŋman foli bobi kaai ale saa bunuwa la. Mi yaa nya ale ka jaab ale a nye se kunŋkunŋ la ale za du. Baai meena ate ba jam ko ba ayen ba jam a sak Naawen wamaŋsaŋa la nyinŋ la a jam za ka jaab buui ale a neensi kunŋkunŋu la teŋ. ¹⁰ Ba yaa nuem ale lueli pagrisa ayen, "Ti Nyɔɔ, fi ka welensa ale wensie nyɔɔ ale ge ta ŋanta meena pagrim. Ku le beni a soa ka se ale ge ate fi bo buusa a te teŋka meena nuruma abe fi te ba waalika ba ale jam ko tama dii la?" ¹¹ Ba yaa te ba garuk wonŋ peeli ta ale weeni ba ayen ba vuusi magla ate teŋka meena nuruma a ko ba suaataŋa a nueri a se ba le jam ko ba dii la a gum du.

¹² Ate mi yaa nya ale Pabiika ŋman foli bobi kaai ale a saa buyuebiwa la. Teŋka meena a yaa deri choa nna yegayega ate wenbinni me a sobri a se garuk la. Chiika me a muni a se ziim la, ¹³ ate chinmarisaŋa a lo teŋka zuk a se viok ale a fuk ate kinŋkama a lo dii la. ¹⁴ Wenŋmazuk a

yaa kpamsi a se gban la a be, ate guuk kpiontana ale tensana meena ate nyiamu a doa gilim si la, a basi ba zaanana jigana. ¹⁵ Tenka meena nalimana, nuru kpionta, nanta nyamma, sojiba kpaga, yomma, ale baai ale soa ba deka fasi yaa la, ba meena jam chali kama a jo pina vie ale guuta sunsun. ¹⁶ Ba yaa saalim ayen guutana ale pinana a lo ba zuk, ate waai ale kali wennmazuk naamu zukpaglika zuk la a kan nya ba, abe Pabiika kan nya ba ale ka supuurimu. ¹⁷ Ba yaa weeni chaab ayen, “Naawen supuurimu danni a paari kama. Ka wana ale baga a tu wa?”

7

¹ Ku njanjnyin, ate mi yaa nya Naawen sabiiloba banaansi a poori za togatoga tenka gugotta tinaansiwa po. Sabiiloma yaa a yik tenka vaata tinaansiwa a tara ate vaatana an jam baga a fuk tenka zuwa yaase nyakpeemu zuwa yaase ku fuk tiisana ate si choa. ² Naawen ale jam te wa sabiiloma pagrim ayen ba kaasi tenka ale nyakpeemu. Ate mi yaa nya Naawen sabiilo wa choa ale wa nyini korinumu po a nyini, a ta jaab wa nisa po. Wa yaa kaari ale lueluk kpion a wi sabiiloba banaansiwa a weeni ba ayen, ³ “Basi ate mi lij a nmarisi Naawen tomteeroma die nyin, abe fi yaa kaasi tenka ale nyakpeemu ale tiisana.” ⁴ Nuru ale jam weeni mi ayen baai deena nyin ate ba nmarisi la ka nuruba tusa kook ale pisinaansi ale banaansi (144,000). Ba jam ka Izirali buuri pi ale buyewa po. ⁵⁻⁸ Tusa pi ale naye ale jam nyini Juda, tusa pi ale naye nyini Aruben, tusa pi ale naye nyini Gad, tusa pi

ale ɲaye nyini Ase, tusa pi ale ɲaye nyini Nafitali, tusa pi ale ɲaye nyini Manasa, tusa pi ale ɲaye nyini Simeyon, tusa pi ale ɲaye nyini Livai, tusa pi ale ɲaye nyini Isaka, tusa pi ale ɲaye nyini Zebulun, tusa pi ale ɲaye nyini Josefi, tusa pi ale ɲaye nyini Benjamin.

⁹ Ku ɲaɲɲyinj ate mi yaa nya ale nuru boari a za dula. Nuru an jam бага ба а chiini. Ba jam nyini ka tenka meena satensana ale diinana, ba jam a biisika biisa togatoga. Ba jam jo ka garuk peeluk wonɗa ale ta kpinkparuk vaata ba nisima po, jam za wenna mazuk naamu zukpaglika ale Pabiika nin. ¹⁰ Ba yaa jam kaari yegayega a weeni ayen, “Varibasika a nyini tama Naawenni ale kali naamu zukpaglika zuk la ale Pabiika jigi.” ¹¹ Duɲsa sinaansiwa ale nisomma ale Naawen sabiiloma a maa chaab a duak ten wenna mazuk naamu zukpaglika nin a puusi wa, ¹² ale a weeni ayen, “Ku be nye dila. Ti a pak fu ale a puusi fu dii nyinj la, fi ta yam ale zula ale nalim ale pagrim yegayega taam wuu. Ku be nye dila.”

¹³ Nisomma wanyi a yaa virim a bek mi ayen, “Baai ale jo garuk peeluk wonɗana la, ka be demma? Ba nyini ka be?”

¹⁴ Mi yaa weeni wa ayen, “Mi ze ba, weeni a sak mu.”

Wa yaa weeni mi ayen, “Ba nyini ka ninam yegayega po a nyini a pai Pabiika ziimu a sugri ba gatana ate ti peenti. ¹⁵ Dila ale soa ate ba za wenna mazuk naamu zukpaglika nin ale a tom wa tuimana yok ale kantuen. Naawen dek le wa a nya ba zuk. ¹⁶ Kom ale nyanyuila a kan njman

yik ba. Wentuenj ale tuiluk me kan nman nak ba. ¹⁷ Pabiik kaai ale moata wenɲmazuk naamu zukpaglika la ale wa chim ba naapeerik abe wa de ba ninj a gisi buli sii ale ta nyuvuri nyiam la ate ba a nyu. Naawen dek ale dui si ba ninyaatanja ba nina po a basi.”

8

¹ Ate Pabiika yaa foli bobi kaai ale saa buyopoiwa la. Wenɲmazuk chiok an choa ya a ta dila a ga paari “miita” pisita. ² Dila ale ga taam la, ba yaa pai damunsa siyopoiwa a te Naawen sabiiloba bayopoiwa. Ba jam kasim za ka Naawen ninj.

³ Sabiilo wa choa ale jam ta chin ate di a nyagsi ase ligmoninj la a yaa jam za kunjukunju tenj. Nanta ale jam bo chinni po ate ba nyummu masa ate ba yaa pa te wa ayen wa pa gum Naawen nuruma puusana po a ju kunjukunju ale dua naamu zukpaglika ninj la zuk. ⁴ Jamasika nyuisana ale Naawen nuruma puusana a jam nyini ka sabiilowa ale za juijui la a jueli. ⁵ Wa le jam ju jaab buui ale jam a nyun nna masikmasik a nueri la, wa yaa jam pai bolim a nyo chin dii ale a nyagsi ase ligmoninj la po a yuk ba meena a basi tenjuk. Tenka ya choa nna yegayega ate wenzuk a nyagsi ale a na nna yegayega.

⁶ Ate sabiiloba bayopoiwa a yaa gomsu ayen ba peeri ba damunsa.

⁷ Sabiiloma wanyi a yaa linj peeri wa damunika. Nmoruk tana ale bolim a gum chaab ale ziim a yaa deri lo tenka zuk. Wa yaa poori tenka a soa se chaab la buta, ate kauku kunyi a ju ale

bolim ate tiisaŋa ale wuutaŋa meena ale jam bo ku po la a de.

⁸ Sabiilo waai ale jam pai saŋ la a peeri wa damunika. Ba yaa jam pai jaab a se guuk kpionŋ la ate bolim jam a de ku la a yuk a basi nya kpeemu po. Nyiamu a yaa poori a soa se chaab la buta kauku kunyi a tagri chim ziim, ⁹ ate ŋantaŋa ale bo nyiamu po la a kpi ate ŋaarunŋ kpeentaŋa meena ale jam bo nyiamu po la kaasi.

¹⁰ Sabiilo waai ale jam saa batawa la me a yaa peeri wa damunika. Chiŋmarik kpien kaai ale jam a nyagsi nna yegayega la a yaa nyini wenŋmazuk a lo tenka zuk. Sabiilowa yaa poori belana meena ale bulisaŋa meena a soa se chaab la buta ate kauku kunyi chiŋmarika a kaasi. ¹¹ Chiŋmarika yue jam ale “Atoa”. Bulisaŋa meena nyiamu a jam toa kama ate nuruba yegayega a jam nyu bu a kpi.

¹² Sabiilo waai ale jam saa banaansiwa la, a yaa peeri wa damunika. Ba yaa poori wenbinni ale chiika ale chiŋmarisaŋa a soa se chaab la buta a yaa lueri kauk kuui ale a nyagsi la a basi. Ba jam poori yokku ale kantuenka, a yaa basi ate ku kan nya.

¹³ Mi yaa nya ale jiruk a jam bo dula niŋniŋ wenŋmazuk a fuk a yiti. Ku yaa weeni ale lueluk kpionŋ ayen, “Sabiiloba batawa baai ale tali an peeri ba damunisaŋa la, ba dan jam peeri si, nuru baai ale bo tenzuk la le nyɛ ka se?”

9

¹ Sabiilo waai ale a saa banuwa la, a yaa peeri wa damunika. Ate mi yaa nya chiŋmarik ale ka

nyini wenɲmazuk a jam lo tɛɲzuk. Chinɲmarika jam ta ka vorub buui ale kan ta kpeglimka la saafiika. ² Ka yaa lagi vorumu nɔanni ate nyuisa yegayega a yaa jam nyini bu po a nyini a se bolim kpiem nyuisa la. Nyuisaɲa a yaa nyɛ ate wenbinni ale vayogsimu a sobri nna birim. ³ Ate tintue yaa nyini nyuisaɲa po a nyini. Tintueɲa jam ta pagrim a se ka tɛɲzuk de nuenta ale ta pagrim dii la. ⁴ Ba jam weeni ɲa kama ayen ɲa kan de vaata yaa ase wuuta alege ɲa a dom ka baai ate sabiilowa an jam ɲmarisi ba deɲa nyin la. ⁵ Tintueɲa jam ka siuk a ko ba, alege ɲa le basi kama ate ba nam chiisa sinu. Ba le ba nam dii la a nyɛ se ka nuon ale dom fu ate fi a nam dii la. ⁶ Chiisa sinuwa de po nuruma le gisi yaali kum, alege ba kan бага a nya bu. Ba ba a yaali ayen ba kpi alege kum le chali be kama ba jigi.

⁷ Tintueɲa jam a nyɛ se ka wusuma ate ba gomsɪ magsi ayen ba ta ɲa cheɲ tugurik po la. ɲa jam vuk ka zuyua tii ale a nyɛ ase ligmonin ba pai nyɛ la. ɲa ninana jam a neensi ka nurubiik nina. ⁸ ɲa zuisaɲa me jam a neensi ka nipooba zuisa, ɲa nyinana me a neensi gbenli nyina. ⁹ ɲa kuusaɲa jam lik ale ka ɲanta nna ase kuta paglagsa la. ɲa kinɲaɲa ale jam a fuk dii la a nyɛ ase ka wusum bori ale a dari toroko a cheɲ kpalin la. ¹⁰ ɲa juitaɲa a jam a neensi ka nuenta juita. ɲa le jam pai ɲa juitaɲa a dom nuruma dii la ale jam chim ɲa pagrimu a yaa basi ayen ba nam a paari chiisa sinu. ¹¹ Sabiiloma wanyi ale jam bo dula la, ba jam a wi wa ale Juuma biika ayen ka Abadon. Ba jam a wi wa me ale Giriki demma biika ayen ka Apoliyon. Di kiri

ale waai ale ka “tuimkaasima nyɔno”. Wa jam ka nuentaŋa naab ale maara nya vorub buui ale kan ta kpeglimka jigi la.

¹² Ba yaa weeni mi ayen ninam buui le bu liŋ jam nurubiik jigi la, bula taam kama. Bula dan taam ga nueri, ninam buye le pilim jam gum du.

¹³ Sabiilo waai ale jam saa bayuebiwa la a yaa peeri wa damunika ate mi yaa wom lueluk ale ku nyini kunƙunƙu ale a nyɛ nna ase dubuulim la jam dua Naawen niŋ la gugotta tinaansiwa po. ¹⁴ Lueluku yaa weeni sabiilowa waai ale saa bayuebiwa la ayen, “Cheŋ ga foli sabiiloba banaansiwa ate ba yik bobi Yufiretis benni po la a basi.” ¹⁵ Wa yaa ga foli ba ate ba nyini benni po a nyini sabiiloma de jam gomsɪ ba dek magɪ ka diipo ale da dii ale chiik kaai po ale bein dii po, ate Naawen lueri ba. Ba jam yik sabiiloma kama a zaani ayen Naawen weeni dai dii danni ate ba le tom ba tuimaŋa la. ¹⁶ Soji baai ale jam do wusumaŋa a cheŋ tigurika tuka jigini la, a jam a vi ka sabiiloba banaansiwa ŋaari. Ba jam weeni mi ayen ba piisi ka nna yegayega a gaam taam ate nuru an jam бага a chiini ba. ¹⁷ Mi jam nya ba ka a se m goa daasim kama la. Ba jam pai ka kuta paglagsa a ligi ba kuusa. Kuta paglagsaŋa jam muni kama ase bolim la, ale a nyɛ nna me se dubuulim la. Wusumaŋa zuimaŋa a jam a neensi ka gbenma zuima, nyuisa ale jam a nyɛ se dubuulim ale bolim la nyini ba noaŋa po a nyini. ¹⁸ Nyui sii ale jam neensi dubuulim ale bolim la, jam nyini wusumaŋa noaŋa po a nyini la, a jam ko ka teŋka meena gela butawa po bunyi nuruma ate sabiiloma a jam poori a soa

se chaab butawa la. ¹⁹ Wusumaᅇa juitaᅇa a jam ta ka wiiga zuima. Wusumaᅇa a jam pai ka ᅇa wiiga zuima juitaᅇa a nyε ate nuruba a nam a gum chaab ale ᅇa noaᅇa ale jam ko ba dii la.

²⁰ Teᅇka nuru baai ate sabiiloma an diem lueri ayen ba ko ba la, an jam basi ba tuimbaataᅇa ale va Naawen ya. Ba jam a kaab ka chichiribaata ale pai kuta toᅇatoᅇa ale tintana ale daata a nyε bogluta tii ale kan бага a nya, yaa se ti a wom wie, yaa se ti a cheᅇ, ba jam a kaab ti meena kama. ²¹ Ba nyeem kasim jam a ko ka nuruba ale a tom tuimkperikaliisa tuima ale a yaali nipooba bobi goom ale a zu. Tuimbaataᅇa de meena ate ba jam a tom la, ba an jam basi ᅇa ale tagri ba popola ayen ba va Naawen ya.

10

¹ Ate mi yaa ᅇman nya ale sabiilo kpionᅇ wa choa a yaa nyini wenᅇmazuk a siᅇ a jam za dula. Chinᅇmari ale jam gilim wa. Nagotom me ale jam gilim wa zukku. Wa nimbidiaka a jam a nyagsi a se wenbiri la, wa naᅇsaᅇa a nyε ase bolim ale a de la. ² Wa jam lagri ka gbaᅇ fiik a ta wa nisa po. Wa yaa jam pai wa juga nantuoku a tabi nyakpeemu po ale ge pai wa gala nantuoku a tabi kuᅇkuᅇini. ³ Wa yaa jam kaari a se gbeᅇma la, ate nanpansa siyopoiwa, a yaa na a tulisi wa. ⁴ Na ale na a nueri la, mi jam a yaali ayen m ᅇmarisi dii ale nyε la kama, alege lueluk a jam nyini wenᅇmazuk a siᅇ jam weeni mi ayen, “Kan ᅇmarisi dii ate nanpansa siyopoiwa a weeni la a dueni. M kan yaali ayen m weeni dii ate si weeni la a sagi nuru.”

⁵ Sabiilo waai juga nantuoku ale jam tabi nya kpeemu po alege ate wa gala nantuoku tabi kunƙonini la, wala ale zage wa juga nisana wenzuk. ⁶ A yaa pe ale Naawen waai ale kasim boro taam wuu la. Wa ka waai ale nye wenzuk ale teŋ ale nya kpeemu ale jaab buuri meena ale bo ba po la. Sabiilowa yaa nman kaari a weeni ayen, “Beni ka wari a nman karo. ⁷ Sabiilo waai ale jam saa bayopoiwa la a dan peeri wa damunika, Naawen waai ale liŋ pai dii ate wa jam sugi la, ale ge nman pilim pai di a sak wa biisiteeroma baai ale jam ka wa tomteeroba la, wa le nye ka dii ate wa jam a yaali ayen wa nye dila po, dila po la.”

⁸ Ate lueluku ale jam poom nyini wennyamazuk a biisi ale mi la, a yaa nman pilim a weeni mi ayen, “Chen ga pai gban fiik kaai ale lagi a bo sabiilo waai nantaatana ale bo nyiamu po ale bu noai la jigi.”

⁹ Mi yaa chen ga a weeni sabiilowa ayen wa te mu gban fiika. Wa yaa weeni mi ayen, “Nɔa nɔbi. Ku le masa a se ka siita fi noai po, alege ku dan ga siŋ fi poi po ku le tɔa kama.”

¹⁰ Mi yaa tuesi gbanƙa wa nisa po a nɔbi. Wa le weeni dii la a sum nye kama. Ku jam masa mi noai po a se ka siita la, alege ku le jam siŋ m ponni po la, ku jam tɔa kama. ¹¹ M le jam nɔbi ka a nueri la, wa nman weeni mi ayen, “Maa yaali ayen ka fi chen ga a sak nuruba dii ate Naawen a weeni a magi chaab ale teŋsa yegayega ale ba nalima ale a biisi biisa togatɔga la.”

11

¹ Ate ba yaa pai tacheƙ kaai ate ba nyiem kasim pa a magsi nanta la, a te mi ale ge weeni ayen, “Yiti ga magsi Naawen Puusika Yenni ale ƙunƙunƙu ate ba a kaab ate ku bo Puusika Yenni po la. Fi dan jo fi chiini baai ale boro a puusi wa dula la. ² Kan fi magsi Naawen Puusika Yenni dabiaka, dii nyin la baai ale kan seba Naawen la le jo ka dula a kaasi ten welen kaai ate Naawen lueri a te wa dek la. Nuru bala le pai ka chiisa pisinaansi ale siye a kaasi ka. ³ Dila dannu a dan paari, m le basi ate ka m seeroba baye a jo garuk tii ale a zak nyin, abe ba a sak nuruba Naawen wienja ate ku ga paari daa tusi ale kobsiye ale pisiyuebi.”

⁴ M seeroba bayewa de ka tiib si siyewa ate ba a wi ayen “olivi” la ale kanaasa siyewa maa chaab za ka Naawen waai ale soa tenka meena la nin. ⁵ Baai meena ale a yaali ayen ba kaasi ba la, bolim a le nyini ba noana po a de ba a ko. Ba ale kasim a nye ka nna a ko ba dachaasana. ⁶ Ba ale a sak Naawen wienja la, ba ta pagrim me kama a nye ate nmoruk kan ni, ale baga a nye me ate bulisana nyiamu a nye se ziim la. Ba be ta pagrim kama a nye ate yuem a jam a yik nuruba a se ba ale a yaali dii la.

⁷ Ba dan sak Naawen wienja a nueri, dun chichimi ale ta pagrim nna yegayega la, le nyini vorub buui ale kan ta kpeglimka la po a nyini a nye kpalin ale ba. Wa le yik banai bayewa a ko ba. ⁸ A pai ba nyinsana a dueni tenkpienka po, juijui ate ba yik ba Nyonowa a kpi jabarimu nyin la. Ba maara wi ten kala ayen ka Sodom yaa

se Ejipiti. ⁹ Baai ale jam nyini ten̄sa meena ale buura tōgatōga a biisi biisa tōgatōga la, a jam nya ba nyin̄sāa ale jam doa dula la ale ge ba an jam basi ate nuru pai ba a gu. Ba le nȳe ka dila ate ku ga paari daa ηata ale geli. ¹⁰ Dūn̄ chichimini a dan jam ko nuru bala bayewa, ten̄ka meena nuruma sue a le peenti kama, ba le basi ate ba nȳe gogta abe ba te chaab tiirinta, dii nyin̄ la, nuru bala ban̄oi bayewa ale jam basi ate ba nya ninam nna yegayega. ¹¹ Daa ηata ale geli ale taam la, Naawen yaa tom wa chiika ayen wa jam nak ate ba yiti kum po. Nuruba ale nya ale ba ηman yiti za kama la, ȳogsum yaa yik ba yegayega. ¹² Ate nuruba bayewa yaa wom ale lueluk pagrik a nyini wen̄mazuk sīn̄ a weeni ba ayen, “Ni jueli jam de la.” Ba yaa jueli dula ate chin̄mari yaa lik ba ate ba dachaasāa me a yaa za a nya ba. ¹³ Ten̄ka yaa deri choa nna yegayega a ko nuruba tusa ηayopoi ale ge poori ten̄ka soa se chaab la pi a yaa lueri kauku kunyi a yik kaasi. Ȳogsum yegayega yaa jam yik baai ale jam tali la ate ba yaa a te zula yegayega Naawen waai ale kasim bo wen̄mazuku po la.

¹⁴ Ninam buui ale a saa buyewa la, a nueri kama, alege ko kan beni ate ninam buui ale pa a san̄ butawa la, le jam ȳogȳogla.

¹⁵ Ate Sabiilo waai ale gum du a saa bayopoiwa la a yaa peeri wa damunika. Mi yaa wom ale lueluk kpeenta a nyini wen̄mazuk a weeni ayen, “Ti Nȳon̄wa ale wa ale tom waai la a ta pagrim kama a soa ten̄zuk meena. Wa le soa ka kama taam wuu.” ¹⁶ Nisomba pisiye ale banaansiwa baai ale jam kali a moata Naawen

la a yaa a duak teŋ ale a yiti wenzuk a puusi
Naawen ale a weeni ayen,

17 “Ti Nyɔnɔ Naawen waai ale soa ŋanta meena
pagrim la,
fi ka piilimka jigiya, fi be kasim boro kama
wuu.

Ti a te fi jiam fi le pai fi pagrim kpeemu a nya
teŋzuk meena nuruma a soa ka la.

18 Dii po ate fi sunni ayen di puuri ate fi ayen fi
bo buusi a te baai ale kpi la a paari kama.
Dila ale soa ate baai ale kan seba fu la,
a ta supuurim ale fu.

Dii po me ate fi ayen fi tuni fi biisiteerɔma baai
ale ka fi tomteerɔba la,
ale fi nuru baai ale ka pagrɔba ale niwoba
ale a te fu zula la a paari kama.

Di danni a paari kama ayen fi kaasi nuru baai
ale kaasi teŋzuk ŋanta la.”

19 Nisomma ale biisi nueri la, ba yaa lagi
Naawen Puusika Yenni dɔkku nɔanni, yenni de
ale bo wa dek wenŋmazuk la. Wa yaa lagi ate
ba nya daka dii ale a sak Naawen ale nurubiik
noayenka la. Chinmari yaa nyagsi ale na ate
teŋka choa nna yegayega ate ŋmoruk tana a jam
a la.

12

¹ Ate wakperikaliik nna yegayega yaa jam nyɛ
wenŋmazuk. Nipɔk ale jam bo ku jigini. Wa jam
jo ka gatta ate ti a nyagsi a se wenbinni la. Wa
jam pai wa nantaatɔŋa a tabi ka chiika zuk. Wa
jam vuk ka zutok ate ka jam ta chinmarisa pi ale

siye ka nyin. ² Wa jam boro a yaali ayen wa biak kama, ate wa yaa jam a kaari.

³ Wakperikaliik ka choa a yaa nman nye wenna mazuk a gum du. Jaab kpion ale jam a neensi waab jam bo du. Jaamu jam ta ka zuima nayopoi ale nyiila pi. Wa jam vuk ka nalima zutogsa siyopoiwa zuimanya meena zuk. ⁴ Jaamu de jam labi chinmarisanya a soa se ka chaab la buta, a yaa lueri kauku kunyi a yaa pai wa juiku a dari chinmarisanya meena a lonsi ten. Wa yaa nye dila ale ge za nipok waai ale a yaa wa biak la nin, ayen wa dan biak nueri abe wa nobi biika. ⁵ Nipowa yaa jam biak nidɔabili waai le wa chim a soa tenka meena nuruma ale pagrim la. Jaab yaa jam chiak biika wa jigi a pa te Naawen waai ale jam kali wenna mazuk wa naamu zukpaglika zuk la. ⁶ Nipowa yaa chali ga jo sagi po. Naawen ale jam gomsu jigi magsi te wa. Wa ale bo ka dula ate Naawen a nya wa nalimnyiini ate ku ga paari daa tusidi ale kobsiye ale pisiyuebi.

⁷ Ate Naawen sabiiloma ale ba kpagini Maakil, a yaa tigsu chaab ayen ba nye kpalin ale jaab kpionku ale a neensi waamu la ale wa sabiiloma wenna mazuku po. ⁸ Naawen sabiiloma yaa jam nak jaamu ale wa nuruma yiak, ale zeri ayen ba kan nman bo dula. ⁹ Naawen sabiiloma yaa yiak ba ayen ba sin tenzuk a bo dula. Jaab kpionku de ale a neensi waamu la ale Sitaana ka yue yen. Wa ka waai ate ba a wi ayen waamu la yaase Velinvendika, wa boro kama a nyini dila po, dila po. Wa ka chichiribaatana naab. Wala ale jam paasi tenzuk de nuru meena la.

¹⁰ Ate mi yaa wom lueluk kpionɔ ale ku nyini wɛnɔmazuk a weeni ayen, “Yɔgyɔgla de Naawen varibasika a jam kama. Yɔgyɔgla de Naawen a sak pagrim kama ase naab la. Yɔgyɔgla de waai ate wa jam tom la a sak wa pagrimu kama. Dii la waai ale jam zaani Naawen niɔ a tɔariɔ ti suaataɔa yok ale kantueɔ la, ba yiaɔ wa a basi kama. ¹¹ Kirisita ka Naawen biika waai ale kpi la. Ka wala ate ti suaataɔa a jam sak nuruba wa wie alege a jam gomsi ba dek me ayen ba kpi wa nyiɔ la. Wienɔ de meena ale jam soa ate ba nak yiaɔ Sitaana. ¹² Nama baai meena ale bo wɛnɔmazuk la basi ate ni sue a peenti. Alege ku le tɔa kama tɛnzuk demma meena jigi, dii la Velinvendika a siɔ jam ka nama jigi. Wa abe ta ka supuurim dii nyiɔ la wa daaɔa an soa dii ya.”

¹³ Duɔ kpeɛɔka ale nya ale ba yiaɔ wa a basi tɛnzuk la, wa yaa daani nipɔk waai ale jam biak nidɔabinni la nna yegayega. ¹⁴ Ba yaa pai jiiɔruk kiɔkiɔ kpeema ɔaye a te nipowa ayen wa yiri cheɔ sagini po, ale ba le nya wa zuk a ga paari bena ɔata ale chiisa siyuebi ate duɔ kpeɛɔka a kan nyɛ wa wariwariya. ¹⁵ Duɔ kpeɛɔka yaa basi ate nyiam nna yegayega a nyini ka nɔanni po a nyini a se beli la, ayen nyiamu ji nipowa a ta cheɔ be. ¹⁶ Alege tɛɔka a jam nyu nyiamu meena ate bu an paari nipowa. ¹⁷ Alege duɔ kpeɛɔka ale jam nya dii ale nyɛ la, ate ka sui yaa ɔman kaasi nna yegayega ale nipowa. Ka yaa ɔman pilim cheɔ ayen ka tu chaab a nyɛ kpaliɔ ale baai meena ale a siak a te Naawen sinsaɔa ale a weeni nuruba ayen Yeezu ale soa ba la. Bala chaama ka nipowa bisa.

13

¹ Dila powa, duŋ kpeenka a jam za ka nya kpeemu.

Ate mi yaa nman nya duŋ kperikaliik ka choa ale ka nyini nya kpeemu po a nyini. Kala a jam ta ka zuima n̄ayopoi ale nyiila pi. Ka jam vuk ka nalima zutogsa ka nyiilaŋa meena zuk. Ka zuimaŋa meena nyiŋ yue ale jam doa n̄a nyiŋ a le Naawen. ² Duŋ ka de jam a neensi ka goabiak. Ka nan̄saŋa me jam neensi ka piuk nan̄sa. Ka n̄oanni me a neensi gbenli noai. Jaab kpion̄ kuui ale a neensi waab la jam pa ka pagrimu ale ka naamu a te ka duŋ kperikaliika. ³ Mi yaa nman ga a nya la ale, duŋ kperikaliika ale nyini nyiamu po a nyini la, ale ka zukku kunyi zuk laun̄ ale jam boro. Ten̄zuk meena nuruma ale ga nya laun̄ku de la, ku jam chim ka wakperikaliik ba jigi ate ba yaa deri va ka. ⁴ Waai meena yaa jam a te jaab kpion̄ kuui ale a neensi waamu la zula nna yegayega dii nyiŋ la, wa jam pa ka pagrimu a te duŋ kperikaliik kaai ale nyini nyiamu po a nyini la. Ba yaa a weeni chaab ayen, “Ka wana ale a nyɛ ase duŋ kperikaliika de a ta pagrim ayen wa nyɛ kpaliŋ ale ka?”

⁵ Ba yaa te duŋ kperikaliik kaai ale nyini nya kpeemu po a nyini la siuk ate ka biisi wie n̄aai ale ka leeta nna yegayega a te Naawen la. Ba jam te ka ka pagrim ayen ka soa ten̄zuk meena nuruma ate ku ga paari chiisa pisinaansi ale siye. ⁶ Ka yaa jam a ka a te Naawen ale wa yonni, ale juijui ate wa boro la ale baai meena ale jam bo wen̄mazuku po la. ⁷ Ba yaa nman te ka siuk ayen ka tu chaab ale Naawen nuruma a nyɛ

kpaliŋ a nak yiaƙ ba. Ba te ka me pagrim ayen ka soa teŋsa meena ale buura meena ale a biisi biisa toƙatoga la. ⁸ Naawen liŋ ŋmarisi baai meena ale ba tuesi wa nyuvuri dii ale kan ka kpeglimka la kama a nyo wa gbanƙa po ale ge yaa nyɛ teŋka. Wa Pabiik kaai, ate ba ko la ale soa gbanƙa. Baai meena yue ale jam kan bo gbanƙa de po la, le puusi a te duŋ kperikaliik kaai ale jam nyini nya kpeemu po a nyini la.

⁹ Ni lagi ni tueŋa a wom dii ate mi a weeni la nalimnyiini. ¹⁰ Ku ka Naawen dek yaalika ayen ba le jam yik ni ba gela a lik doƙ po a pai gebi woŋta a ko ni gela. Nama baai ale ka Naawen nuruba la, ku a fe ayen ni nam ale chichiiba a ŋmasi yik di ate ku ga paari ku kpeglimka. Wienɗa de ale sum nyɛ kama.

¹¹ Ate mi yaa ŋman nya duŋ kperikaliik ka choa ale nyini teŋka a jueli. Ka jam ta ka nyiila ŋaye ase padiak nyiila la, alege a biisi ase duŋ kaai ale a neensi waamu la. ¹² Ka jam pa ka duŋ kperikaliika pagrim a tom ka dek nimbie po. Ka jam fe teŋka nuruma kama ayen ba a puusi duŋ kperikaliika ale ta launƙu la. ¹³ Duŋ kaai ale ta nyiila ŋayewa la de a tom ka wakperikaliisa nna yegayega. Ka jam nyɛ kama ate bolim a nyiini wenŋmazuk a siŋ teŋzuk nuru meena niŋ. ¹⁴ Ate ka paasi teŋzuk nuruma meena ale wakperikaliik sii ate ka tom duŋ kperikaliika niŋ la. Ka weeni ayen ba me duŋ kperikaliik kaai ate ba koani ka ale gebi woŋku alege ate ka diem vua la ate ba a zuli ka. ¹⁵ Ba yaa te ka siuk ayen ka vuusi a basi duŋ kperikaliika ate ba me la nyiŋ

ate jaab meemu ta nyuvuri ate wa baga a biisi abe wa a ko baai meena ale kan puusi a te wa la. ¹⁶ Duŋ ka de a yaa fe nuruma meena, baai ale chim nuru kpeenta ale baai ale kan daa nuru kpeenta, baai ale ka jigsiroba ale baai ale kan daa jigsiroba, baai ale ka yom ale baai ale kan daa yomma ate ba ŋmarisi ba juga nisima nyiŋ yaase ba de nyiŋ. ¹⁷ Nuru waai an baga jaab a da ka wa nin ta ŋmarisi ka de. Ŋmarisi ka de ale wa yonni yaase dii ale a sak wa yonni la.

¹⁸ Kude abe a sak ka nyam. Nuru waai a dan ta nyam wa ale seba dii ale a sak wa yonni la kiri. Dii abe ale a sak wa yonni la ka kobsiyuebi ale pisiyuebi ale bayuebi (666).

14

¹ Ate mi yaa nya ale Pabiik ale nuruba tusa kook ale pisinaansi ale banaansi (144,000) a za guuk kpionŋ ku Zayon zuk. Ba jam ŋmarisi ka pabiika ale ka kowa yue a dueni nuruma de nyiŋ. ² M jam wom ka lueluk kpionŋ me a se nyiam ale nyini pina zuk a wuuri a siŋ la, yaa a se ŋmoruk ale a na la. Lueluk kpionŋku de jam nyini ka wenŋmazuk. Lueluk me jam a nye a se nuru boari ale jam a nagı kpanta la. ³ Pabiika ale nuruba tusa kook ale pisinaansi ale banaansiwa (144,000) ale duŋsa sinaansiwa ale nisomba pisiye ale banaansiwa a yaa maa chaab a yi yi paali wenŋmazuk naamu zukpaglika niŋ. ⁴ Ba jam ka nipooba yaa a se ba jam a yaali nipooba bobi goomɔa. Ba jam ka nuru welensa nyiini Pabiika ale jam lueri ba a ta nyini tenzuk meena nuruma po, ayen ba kan ŋman gaari

chaaba. Bala ate pabiika a lin jam lueri a te Naawen. ⁵ Nuru an jam baga a weeni ayen ba velim venta. Ba jam ka kaasun ale kunyi me la.

⁶ Ate mi yaa nman nya sabiilo ale wa bo wenmazuk ninna a yaa yiri a chen. Wa ta ka Naawen wamaɗsaɗa ayen wa ta chen ga a te ten sii ale buuri naai meena ale jam a biisi biisa toɗatoɗa a bo tenka po la. ⁷ Wa yaa weeni ba ale lueluk kpion, ayen, “Ni a te Naawen zula abe ni a pak wa, dii nyin la, wa ka pagrim nyono. Diipo ate wa ayen wa bo nuru meena buusa la a paari kama. Wa nye wenmazuk ale tenka ale nya kpeemu ale bulisa meena. Dila ale soa ate ku a fe ayen ni a puusi a te wa.”

⁸ Sabiilo wa choa me yaa yiri a vi nin sabiilowa naan ale a weeni ayen, “Tenkpienka Babilon, a lo kama. Kabonɗa tuima naai ate ka nuruma a jam a tom la, a nye se ka dapagrik ate ka fe ba ate ba nyu la.”

⁹ Sabiilo wa choa a yaa nman yiri a vi nwala naan ale a weeni ale lueluk kpion ayen, “Baai meena ale a puusi a te dun kperikaliik kaai ale jam nyini nya kpeemu po a nyini la, yaa a se baai meena ale basi ate ka bogluku a nmarisi ba nisa ale ba de nyin la. ¹⁰ Naawen ta ka supuurim ale ba ate wa ayen wa le te ba waalika. Wa supuurimu a nye a se ka da pagrik la. Wa supuurimu a nye a se ka da bula ate wa yaa fe ba ayen ba nyu la. Wa le basi ate ba pai ba a nyo ka bolim po ate ba nam nna yegayega Pabiika ale ka sabiiloma baai ate ka lueri a te ka dek la nin. ¹¹ Bolim buui ate ba le nam bu po la nyuisaɗa a kasim a jueli ka wenmazuk taam wuu. Baai ale

jam puusi a te duŋ kperikaliika ale ka bogluku ale ŋman basi ate ku pai ku yonni a ŋmarisi ba nyiŋ la, bala dek ale ba kasim a nam ale ge kan nya vuusum.”

¹² Dila ale soa ate Naawen nuruma baai ale a siak a te Naawen sinsaŋa ale ge kan zeri Yeezu vaka la, ku a fe ayen ba va yogyogla ale chichiiba.

¹³ Ate mi yaa ŋman wom lueluk ale ku nyini wenŋmazuk siŋ jam a yaa weeni ayen, “Ŋmarisi dii ate m le weeni la a dueni. Baai ale a tom tuima a te ti Nyonowa ale ge a kpi yogyogla la, ba suniima le peenti kama.”

Naawen Chiika me a maa weeni gum du ayen, “Fi biisi ka wensie. Naawen le tuni ba abe wa basi ate ba vuusi ale ba tuim pagrisa yegayegaka abe wa basi ate ba suniima peenti.”

¹⁴ Mi ŋman gaa nya la ale waai ale a nye ase nurubiik la, ale wa kali chinma peeluk zuk. Wa jam vuk ka zutok kaai ale a nye ase ligmonin ba pa nye la. Wa jam ta ka gotuk kuui ale ta noai la wa nisa po. ¹⁵ Sabiilo a yaa nyini Naawen Puusika Yenni po a nyini a biisi ale lueluk kpion a yaa weeni ayen, “Ku paari tenka nantaŋa ŋarika kama. Pai fi gotuku a nyini.” ¹⁶ Ate waai ale jam kali chinmanni zuk la a yaa misi wa gotuku a ŋari tenka nantaŋa.

¹⁷ Sabiilo wa choa me yaa jam nyini Naawen Puusika Yenni dii ale bo wenŋmazuku la. Wa me jam ta ka gotuk kuui ale ta noai la.

¹⁸ Sabiilo waai ale a nya bolimu zuk la, yaa nyini kunjukju jigini a weeni sabiilo waai ale ta gotuku la ayen pai fi gotuku a ŋari tiisaŋa dii la yoanaŋa a muni kama. ¹⁹ Sabiilowa yaa misi wa

gotuku a ɲari tiisaɲa yoanaɲa a lonsi teɲ a yaa tigi ɲa a dueni juijui ate ba a ɲmiak ɲa nyiamu la. Dula jigini ale Naawen supuurimu ka bunyi. ²⁰ Na nyiamu ɲmiaka jigini a jam bo ka teɲka ɲaɲɲyiɲ. Ba yaa le ga ɲmiak yoana ɲaai ate sabiilowa a tigi dueni la, ziim nna yegayega ale jam nyini ɲa po a nyini. Ziimu meena ale jam nyini la, bu jam chali teɲka kama a woɲa a se meela kobsiye la a yaa doa juei a lim nuru zuk.

15

¹ Ate mi ɲman nya jakperikaliik tanjaɲini wenna mazuk ate ku cha mi nna yegayega. Sabiiloba bayopoi ale jam ta ninam toɲatoɲa buyopoi a jam bo dula. Ba le jam basi ate ninammu a yik ka teɲzuk nuruma a kpeglim. Dii nyiɲ la, Naawen sui ale jam a puuri ale nuruba dii la ate wa ayen wa te ba waalika la a nueri kama yogla.

² Mi yaa nya Naawen nuru baai ale jam kan puusi a te duɲ kperikaliika yaa a se ka bogluku, yaa a se ka pai ka yonni ale kobsiyuebi ale pisiyuebi ale bayuebi a ɲmarisi ba nyiɲ. Mi jam, nya ba ale za moata ka nyakpeemu buui ale jam doa nna jalajala ale a nyagsi nna a se nyaasuɲ la. Bolim ale jam bo nyiamu po. Nuruma a jam ta ka ɲanta nna a se kpanta la ate Naawen a jam pai a te ba. ³ Ba yaa jam yi Moosis waai ale jam ka Naawen tomteero la ale Pabiika yiili. Ba jam yi yiini ayen,

“Ti Nyɔɔ Naawen, fi ka waai ale soa ɲanta meena pagrim la,
ku a chim ka wakperikaliik ti jigi, fi tuimaɲa nyiɲ.

Fi ka waai ale ka tenzuk meena nuruma Naab la.
 Tuim ṅaai meena ate fi a tom la, ṅa ka
 wensie. ṅa daa wasusuga.

⁴ Ti Nyɔnɔ, fi nyiini ale nuru welen.
 Dila ale soa ate ku a magsi ayen nuru meena
 a te fu zula
 abe ba a weeni a sak ba suaata fi le ka Wein
 kpeeni dii la.

Tenzuk nuruma meena le jam za fi nin a puusi a
 te fu,
 dii nyin la ba seba ayen fi tuimaṅa meena a
 daa tuim susuga.”

⁵ Ba le jam yi yiini a nueri la, mi yaa nya ale
 Naawen Puusika Yenni nɔanni a lagi ate pumpu-
 ulima viuku a boro. ⁶ Sabiiloba bayopoiwa ale
 jam ta ninam tɔgatɔga buyopoiwa la a yaa nyini
 dula a nyini. Ba jam jo ka garuk peelita ate ti nala
 nna yegayega. Ba jam maa ta ka garupali fiik sii
 ale a nyagsi a neensi ligmɔnin la yaa bobi gilim
 ba kuusa. ⁷ Ba yaa chen ga za duṅsa sinaansiwa
 kanyi nin. Duṅsaṅa a jam za gilim ka Naawen
 naamu zukpaglika. Duṅ kaai nin ate ba jam za la,
 a jam pai Naawen waai ale kasim boro taam wuu
 la supuurimu ale wa le wa te tenzuk nuruma
 waalika la, a yaa jam pai Naawen supuurimu
 a nyo china ṅayopoi po a te sabiiloma wanyi,
 wanyi. ⁸ Naawen zulaṅa ale wa nalimu ale wa
 pagrimu yegayegaka a jam a nye a se ka nyuisa la
 a yaa sueri wa Puusika Yenni. A se ka sabiiloma
 a nin basi ate ninam tɔgatɔga buyopoiwa a yik
 tenzuk nuruma a nueri, nuru an jam baga a jo
 Naawen Puusika Yenni po.

16

¹ Ate mi yaa wom ale lueluk kpion a nyini Naawen Puusika Yenni a yaa weeni sabiiloba bayopoiwa ayen, “Ni pai Naawen supuurim yegayegaka ale bo chinaᅇa po la a chen ga kpiiri basi tenka zuk.”

² Sabiiloma wanyi a yaa de nin nyini ga kpiiri supuurimu wa chinni po a basi tenka zuk, ate niri kperikaliisa a yaa yik nuru baai ate duᅇ kperikaliika a ᅇmarisi ba nyinᅇa ate ba jam a kaab ka bogluku la ate ba jam a nam nna yegayega.

³ Sabiilo waai ale jam saa bayewa la jam kpiiri supuurimu wa chinni po a basi nya kpeemu po. Nyiamu a yaa jam muni nna a se kpio ziim la ate jaab buuri ale jam bo bu po la a yaa kpi.

⁴ Sabiilo waai ale jam saa batawa la me yaa kpiiri supuurimu wa chinni po a basi belana ale bulisana po ate nyaatana a chim ziim. ⁵ Mi yaa wom ale sabiilowa a weeni ayen, “Fi ka waai ale ka welensa nyonᅇ la. Fi be ka piilimka jigi, fi boro kama taam wuu. Fi buusana ate fi bo la ka wensie. ⁶ Ba jam ko fi nuruma ale biisiteeroma ate ba ziimu a yaa nyini ten. Ku magsi kama ale fi ale pa ziimu ayen ba nyu yogyogla la.” ⁷ Ate mi yaa wom ale lueluk a nyini kunᅇkunᅇ jigini a yaa weeni ayen, “Ti Nyonᅇ Naawen fi ka waai ale soa ᅇnanta meena pagrim, ku magsi kama ale ᅇman chim wensie me fi ale a bo nuruba buusa dii la.”

⁸ Sabiilo waai ale jam saa banaansiwa la yaa kpiiri supuurimu wa chinni po a basi wenbinni zuk ate di kantuenka a yaa nya siuk a de

nuruma. ⁹ Kantuenka ale jam de ba la, ba yaa ka a te Naawen, dii nyin la, we le basi ate ninammu a yik ba la. Alege ba an jam basi ba tuimbaatana tomka ale ge tagri ba popola a te Naawen zula.

¹⁰ Sabiilo waai ale jam saa banuwa la a yaa kpiiri supuurimu wa chinni po a basi dun kperikaliika naamu jigini. Wa jigini ate wa jam boro la a yaa jam sobri ate wa njanviirima sue a jam a puuri ate ba jam a dom ba gingelunja.

¹¹ Ba yaa jam ka a te Naawen waai ale bo wa wenzmazuku la ba niraŋa ale ninammu nyin, alege ba an jam basi ba tuimbaatana tomka.

¹² Sabiilo waai ale jam saa bayuebiwa la yaa jam kpiiri supuurimu wa chinni po a basi beli kpeeni Yufiretis po. Nyiamu a yaa jam kpeeri alege ate nalima njaai ale nyini korinummu po a cheena la a nya siuk a taam jam. ¹³ Ate mi yaa nya chichiribaata tita ale ti a neensi buntua. Chichiribaatana de a jam nyini ka jaab waai ale a neensi waamu a jam yiaƙ nipowa ale dun kperikaliik kaai ale jam nyini nya kpeemu po a nyini la ale venta biisiteero wa noana po a nyini.

¹⁴ Chichiribaatana a jam ta ka pagrim a tom wakperikaliisa yegayega. Ba jam nyeem kama a yaa tigi tenzuk nuruma meena nalimaŋa ale ba nuruma a nyo jigi yen ayen dai kpeeni dannu ate wa le jam a bo buusa la a dan paari, ba le tu chaab ale wa a nye kpalin.

¹⁵ Ni wom ti Nyonowa ale a weeni dii la. Wa a weeni ayen, “M le pilim nman jam nna a se ka zue la. Ni kan seba m jamka noa po. Naawen ale kan nman a nya ni kaasunƙu dii la a nye se ka ni gataŋa la. Ni nye nyinbiiri ate ni a jo ti

daa meena, ate m dan jam, abe ni kan a gilim ale chabola ate ni nya chivie nuruba niŋ.”

¹⁶ Ate chichiribaataŋa a de nalimaŋa niŋ, a ta ba jam jigi ate ba a wi dula ale Juuma biika ayen Amagedon.

¹⁷ Ate sabiilo waai ale saa bayopoiwa la a jam kpiiri supuurimu wa chinni po a basi wenŋmazuk. Mi yaa wom ale lueluku kpion nyini wenŋmazuk naamu zukpaglika jigini Puusika Yenni po a siŋ a weeni ayen, “M le ayen m bo teŋzuk nuruma buusa la a moata ka nueri ka.” ¹⁸ Chiŋmaŋa a yaa nyagsi ale na ate teŋka a choa nna yegayega. Dii po ate Naawen a nye nuruba ate ku ta dila a jam paari jinla, la, teŋka an diem choa nna la. ¹⁹ Teŋkpienka a jam poori ka buta ate teŋzuk teŋkpienŋa a kaasi meena. Naawen yaa teeri Babilon wari a yaa basi ate ka nuruma a nyu wa supuurimu wa beerika po ase daam la. ²⁰ Guuk kpeentaŋa meena a yaa muriŋ be ate teŋsaŋa meena ale nya tii ale jam doa gilim teŋ sii meena la me a muriŋ be. ²¹ Nmorutana a yaa jam nyini wenŋmazuk a lo nuruma zuima. Nmorutanana dinyi a jam dobra a se ka cholembena boorik la. Nuruma yaa jam ka a te Naawen dii nyiŋ la, wa le jam basi ate nmorutanana a dobra la.

17

¹ Ate sabiiloba bayopoi wanyiwa waai ale jam ta china ŋayopoi la a yaa jam weeni mi ayen, “Jam ate m sak fu nidoa yaalika ale wa nya ninam dii la. Wala abe le teŋkpienka ale moata beli boanni la. ² Teŋka nuruma ale ba nalimaŋa

ale wala a maa chaab a tom ka nidɔa yaalik tuima. Nuruma ale wala ale jam nyɛ dii la a nyɛ se ka daam ate ba dan nyu ba bugi la.”

³ Naawen Chiika ale basi ate sabiilowa a pai mi a ta cheɲ sagini po la. Duɲ kpiɲ monuɲ ale jam ta zuima ɲayopoi ale nyiila pi a jam za du. Ba jam ɲmarisi ka wie nna yegayega ɲaai ale jam a le Naawen la a dueni ka nyiɲ ate nidɔa yaalika a yaa jam kali ka zuk. ⁴ Wa jam jo ka garuk sobluk ale garuk monuɲ ale maa su ka ligmɔniɲ ale tintana ɲaai ale a nyagsi la ɲanta. Wa jam ta ka ligmɔniɲ beerik ate ɲan dantisa a sueri ka, ku de a sak ka wa nidɔa yaalik tuimaɲa. ⁵ Ba jam ɲmarisi ka yue a dueni wa diri nyiɲ. Yonni kiri a jam sugi kama. Basi ate m pai di kiri a ta nyini peelim a weeni sak fu. Yonni kiri ale,

Mi ka Babilon, tɛɲ kaai ale ka tɛɲkpiɲ ale nidɔa yaalisa ma waai ale maa chaab ale ba a jam a tom danta tuima.

⁶ Mi yaa jam nya ale nipowa a jam nyu ka Naawen nuruma ale nuru baai ale jam kan basi Yeezu vaka la ziimu.

Mi le jam nya wa la, ku jam ka wakperikaliik yegayega mi jigi. ⁷ Sabiilowa yaa weeni mi ayen, “Kan boan nyiɲ ate ku chim wakperikaliik fi jigiya? Nipowa ale duɲ kpiɲ kaai ale ta zuima ɲayopoiwa ale nyiila piwa ate wa jam do ka la, wala ale duɲka a jam ta kiri kama ate di sugi. M le weeni di kiri ale ka dii la a sak fu. ⁸ Duɲ kala a jam boro kama alege a ɲman karo. Ka abe za ka nyini ka vorub buui ale kan ka kpeglimka la po a nyini ate ba a kaasi ka. Nuru baai wie ale kan ɲmarisi dua ɲanvuuta gbanƙa po a nyini diipo

ate ba an diem nyε tɛŋka la, ku le cha ba ase ba nin nya ka. Ka jam boro kama alege yɔgyɔgla de ka ŋman karo, alege ka le pilim vuri nyini.

⁹ “Be ka yam ale miŋka ate waai a miŋ wienja de. Zuima ŋayopoiwa ka guuta tiyopoi ate nipowa a kali ti zuk. Na be ka nalima ŋayopoi: ¹⁰ nalima ŋanu ale jok ba naamu alege wanyi a de wa naamu deema alege wanyi an diem jam ya, wa dan jam wa ale de wa naamu ka maga. ¹¹ Duŋ kaai ale jam boro alege a ŋman karo la a yaa saa ka nalima naaniŋ. Wa abe ka ŋayopoiwa po wanyi a za wa nyini ate ba kaasi wa.

¹² “Nyiila piwa ate fi nya la, ka nalima pi baai ale kan diem piilim ba naamu de ka, alege ba ale nya ka pagrim a de ba naamu ase miita pisiyuebi la ale duŋka. ¹³ Nalima piwa de meena a ta ka popola yena. Ba abe pai ba pagrimu a te ka duŋka. ¹⁴ Ba ale nyε kpaliŋ ale Pabiika alege Pabiika ale baai ate ka lueri ate ba va ka ale siaka la ale nak de ba meena dii nyiŋ la ka ka nyɔɔma meena Nyɔɔ ale nalima meena Naab.”

¹⁵ Sabiilowa yaa weeni mi ayen, “Nyaatana ate fi nya ate nidɔa yaalika a kali du la, ka satɛŋ kpiensa ale si nuruba, buura tɔgatɔga a biisi biisa tɔgatɔga. ¹⁶ Nyiila piwa ate fi nya la ale duŋka ale kisi nidɔa yaalika kama ate ba yaa yik jaab buuri meena ate wa ta la a tuesi alege basi wa chabɔla. Ba ale ŋobi wa nyiŋ lammu abe ba kaasi wa ale bolim. ¹⁷ Naawen dek ale te ba siuk ayen ba a tom ale chaab ate wa ale poli ayen dii a nyε la, abe di nyε. Abe ba pai ba pagrimu a te duŋka ate ka soa naamu a nya ate Naawen wienja a chim wensie.

18 “Nipowa ate fi nya la ale tenkpienj kaai ale soa tenzuk nalimaņa a nya la.”

18

¹ Ku ņaanņnyinj mi yaa nya sabiilo wa choa ale wa nyini wenņmazuk a siņ tenj. Wa ta ka pagrim nna yegayega ale a nyagsi a nya tenka meena.

² Wa yaa kaari weeni ale lueluk kpionj ayen, “Wa lo ka kama, tenkpienka Babilon a lo kama. Chichiribaata ale bo ka po ale nuim baata ale sii ale kisi nuruba ale sueri ka po. ³ Ka kabonņa tuimaņa a nyę ase ka daam la, ate tenņa meena a nyu. Tenka zuk nalimaņa a zamsi kabonņa tuima ka kala jigi. Tenka zuk gerindoma a va ka ka koarisa tuimaņa nyinj a jigsi.”

⁴ Mi yaa ņman wom lueluk ku choa wenņmazuk a weeni ayen,

“Mi nuruma ni nyini ka po a nyini.

Ni kan maara a tom ka tuimbaataņa,
ni kan maa nam ninam buui ate ba a nam
la.

⁵ Ka tuimbaataņa a piisi ka nna yegayega,
Naawen abe teeri wa nyeka tuemu wie kam.

⁶ Ni nyę ka ase ka me ale a nyę nama dii la,
ka ale nyę ni dii meena la, ni nyę dila ku noai
buye a tuni ka.

Ka ale sueri beerika ale daamu a te nama la.
Nama me a sueri ku noai buye a te ka.

⁷ Ni te ka ninam yegayega ase ka
ale pai nalim ale masim a te ka deķ dii la.

Dii la wa kasim a weeni wa deķ kama ayen,

‘Mi nipok naawa kali ka dela.

Mi daa pukogi ya.

Mi kan maa seba jaab buui ate ba a weeni ayen ninam la.’

⁸ Wienja de nyinj, da yenj ninam togatoga ase yuem ale supuurim ale kom la ale yik wa. Ate bolim a de wa dii nyinj la Nyɔnɔwa Naawen waai ale a bo wa buusa la a zuak kama yegayega.”

⁹ Tenjuk de nalimaɲa baai ale maa tom ka kabonɲaɲa ale ka koarisa tuimaɲa la ale kum te ka ase ba nin nya bolimu ale a de ka ate nyuisaɲa a yiti la. ¹⁰ Ba za ka nna niɲɲiɲa a nya dii nyinj la ba a chali ka yɔgsum ale ba ale maa nam. Ba za kama a weeni ayen nya ku ale bie dii nna yegayega. Tenkpienka de ate “miita” pisiyuebi po ka deri nya ninam.

¹¹ Tenka gerindɔma meena a kum a te ka dii la waai a kan da ba ɲantaɲa. ¹² Waai a kan ɲman a da ti ligmɔniɲka ale kpanaɲa ale tintana ɲaai ale a nyagsi la, ale ɲan baai ale a nyagsi la, ale ti garuk peelitaɲa, ale ti garuk sobtaɲa, ale garuk saalisana, ale ti garuk montana, ale ti daatana togatoga ka ale ɲanta baai meena ate ba pai yauk nyina a nye ba la, ale da tii ligra ale pagra la, ale ti kutana, ale ɲanta baai ate ba pai nye diina puusa po la, ¹³ ale ɲanta baai nyum ale masa la, ale ti daamu, ale ti kpaamu, ale zuetana ale “wiiti” wa, ale ti niiga, ale ti piisaɲa, ale ti wusumaɲa ale ɲa torokoma, ale ti yomma ale nurubisa chiisaɲa.

¹⁴ Ate gerindɔma yaa weeni wa ayen fi jok ɲan maɲsaɲa meena kama a jok fi nalimu me. Fi be kan ɲman nya ba. ¹⁵ Gerindɔ baai meena ale gerim tenj kala po a jigsi la ale za ka nna niɲɲiɲa, dii nyinj la ba a chali ka yɔgsum ale ba ale maa

nam ale wa. Ba ale kasim kaari kama, ¹⁶ a weeni ayen, “Ku bie ka nna yegayega tenkpienka de jigi. Ni nyiem kasim a jo ka garuk peeta ale garuk sobta ale garuk monta ale a su nanta baai ate ba pai ligmonin, ale tintain nalinsa ale nanta baai ale a nyagsi a nye ba la. ¹⁷ Ate ba deri jok ba nantana meena ‘miita’ pisiyuebi po.”

Naaruntana kpanna ale baai ale baai ale va naaruntana a nyiem ale baai ale a damu naaruntana ale baai meena ale a tom nya kpeemu po a de la a yaa za ninna.

¹⁸ A kaari dii nyin la ba ale nya bolimu ale a de ba ate nyuisana a yiti dii la. Ten a jam karo a magsi chaab ale tenka de. ¹⁹ Ba jam kasim nari ka tanta a basi ba zuimana po, ale a kaari a weeni ayen dii ale a nye tenka de po la a bie ka yega. Ka ka ten kaai ate nuruba a jam ka ale naarunta a gerim, a va ka nantana nyin a jigsi. Ate ka deri yiri dai yen a jok jaab meena.

²⁰ Baai meena ale bo wenmazuk la, ni basi ate ni sue peenti Naawen ale kaasi ka la nyin. Naawen nuruma ale Yeezu tuimtomdoma ale Naawen biisiteeroma, ni basi ate ni sue peenti. Naawen kaasi ka kama ba ale nye ni dii la nyin.

²¹ Ate sabiilo kpion a yaa pai tintain ate di soa ase niri la a yuk basi nya kpeemu po, ale weeni ayen, Naawen a za wa yuk tenkpienka Babilon ale pagrim a basi ka dila degadega ate waai a kan nman nya ka. ²² Nuruba a kan nman wom nuruba luelita, yaase kpanta nakka, yaase paampunta peerika, yaase damunsa peerika. Nuru kan nman tom tuini ten kala po, waai abe kan wom niri num ka. ²³ Waai a kan nya zeun

toati ka teŋ kala po yaase nipok faarik wari du. Teŋ kala gerindoma ale jam pagra teŋka meena zuk ate ka nuruma a tom kperisa tuima a paasi teŋka zuk nuruma meena.

²⁴ Babilon a nya ninam yegayega dii nyin la ba ale ko Naawen biisiteeroma ale Naawen nuruma ale nuruba yegayega ate ba ziimu a nyini teŋka po la.

19

¹ Kude ŋaanyin mi yaa wom nuemka nna ase nuru boari la wennyamazuk a weeni ayen,

“Pak Naawen, varibasika, ale zula, ale pagrim, ka tama Naawen ale soa.

² Wa ka wensie nyɔɔ ale a bo wensie buusa. Naawen a bo mini nidɔa yaalika wa ale kaasi teŋka ale wa kabɔɔsa tuimaŋa la kama. Naawen a namsi wa kama dii nyin la wa ale ko wa tomteeroma la.”

³ Ba yaa ŋman pilim kaari a weeni ayen, “Pak Naawen, bolimu ale a de teŋkpienka la nyuisaŋa a kasim a jueli ka wein taam wuu.”

⁴ Nisomba pisiye ale banaansiwa ale duŋsa sinaansiwa ale jam za gilim wennyamazuk zukpaglika la, a jam a duak ka teŋ ale a yiti wenzuk a puusi Naawen ale a weeni ayen, “Ku be nye dila. Ni basi ate ti a pak wa.”

⁵ Ate mi yaa wom ale lueluk a ŋman nyini wennyamazuk zukpaglika jigini a yaa a weeni ayen, “Ku magsi ka nuru baai ale ka nuru kpeenta ale baai ale kan daa nuru kpeenta ale ge ba chim wa tomteeroba ale a chali wa la, a te wa pimpauk.” ⁶ Mi yaa ŋman wom nuru boari

luelita ate ti jam a nye waai nna yegayega a se nyiam ale a chali la. Luelutaŋa me a jam a na a se ka nanpansa ale a na la. Luelutaŋa a jam a weeni ayen,

“Ni basi ate ti a pak Naawen. Wala ale soa ŋanta meena pagrim.

Wa ka ti Nyɔɔɔ.

⁷ Wa zuak a gaam ŋanta meena kama.

Dila ale soa ate ku a fe ayen ti a pak wa ale supeentik.

Di dannɪ a paari kama ayen Pabiika a faari nipɔk waai ale gomsɪ wa deka a limsi wa la.

⁸ Ba te wa powa ka siuk ayen wa a jo garuk tii ale nala ale nyagsi la.”

(Garuk nalintaŋa de a ka tuim nalin tii ate Naawen nuruma a jam nye la.)

⁹ Sabiilo wanyi a yaa jam weeni mi ayen, “Ŋmarisi dii ate mi a weeni la a dueni. Baai ate ba le wi ba ayen ba jam maa de ŋandiinta Pabiika nipowa faarika la, ba sue ale peenti.” Wa le ga weeni nna a nueri la, wa ŋman pilim weeni magla a gum du ayen “Wienɔ de ka Naawen wensie wie.”

¹⁰ Mi yaa kpi duna wa niŋ ayen m puusi wa, alege wa jam weeni mi ayen, “Kan nye dila, dii nyiŋ la mi ale fi ale fi suaataŋa baai ale a weeni nuruba ayen Yeezu ale soa ba la, tama meena ka wa tomteerɔba. A puusi a te Naawen nyiini.”

Wensienɔ ate Yeezu a pa sak la ale a basi ate biisiteerɔma a biisi.

¹¹ Ate mi yaa nya ale wenŋmazuk lagi ate wusum peeluk a yaa jam za du. Ba jam a wi waai ale jam do bu la ayen ka, “Wensie nyɔɔɔ.”

Wa yue me jam ale, “Waai ale ta siaka la.” Daa meena wa kasim jam a cheŋ ka kpaliŋ po, ale a bo wa dachaasaŋa buusa ŋaai ale jam magsi wa boka la. ¹² Wa ninaja a jam muni a se ka bolim la. Wa me jam vuk ka zutok boari. Ba jam ŋmarisi ka yue dii ate nuru a jam ze di kiri la a dueni wa nyiŋ. Wa dek wa nyiini ale jam seba yonni kiri. ¹³ Wa jam jo ka kasaauk ate ziim a jam muni ku meena. Wa yue jam ale “Naawen Wanni.” ¹⁴ Sojiba yegayega baai ale jam bo wennyamazuk la a jam jo ka garuk nalinta ale do wusum peeta a yaa jam a vi wa ŋaaj. ¹⁵ Waai ale do wusum peeluku la a jam ta ka gebik ate ka ta noa ŋaye a yaa jam nyini wa noai po a nyini. Wa jam weeni ayen wa le pai kama a nye kpaliŋ ale tenzuk nuruma a nak ba de. Wa le soa ba ale pagrim nalimnyiini abe wa ŋmiak yoana ŋa daamu. Dula jigini ale a sak Naawen supuurimu. ¹⁶ Ba jam ŋmarisi ka yue a dueni sojima kpagini kasaauku ale wa nanasaŋa kanyi nyiŋ. Yonni jam ale,

*MI KA NALIMA MEENA NAAB,
ALE NYONOMA MEENA NYONON.*

¹⁷ Mi yaa nya sabiilo ale wa za wenbinni zuk. Wa yaa jam kaari ale lueluk pagrik yegayega a weeni nuin sii meena ale jam bo wennyamazuk a yiri la ayen, “Ni tigiŋ chaab a jam de ŋandiin tii ate Naawen le te ni yegayega la. ¹⁸ Wa le pai nalima ale sojiba ale ba kpaŋa, ale wusuma ale baai ale do ŋa la, ale baai ale ka nuru kpeenta ale baai ale kan daa nuru kpeenta, baai ale ka yom, ale baai ale kan daa yom, bala meena ate Naawen ale pai a te ate ni de.”

19 Ate mi yaa nya dun kperikaliik kaai ale jam nyini nya kpeemu po a nyini la ale tenzuk nalimana ale ba sojima ale ba maa chaab a chen ayen ba ga nye kpalin ale nuru waai ale jam do wusum peeluku la ale wa sojima. 20 Wennmazuk sojima a yaa jam nak yiaƙ tenzuk nuruma sojima ale ge yaa yik dun kperikaliika ale venta biisiteerowa. Biisiteerowa de a kasim jam a nye ka wakperikaliisa dun kperikaliika nin ayen ka paasi nuru baai ate dun kperikaliika a jam nmarisi ba nyin ayen ba jam a kaab ka bogluku la. Wennmazuk sojima a yaa yik dun kperikaliika ale biisiteerowa a ta chen ga yuk basi mogi kpeeni po, juijui ate bolimu a kasim a de la. 21 Wennmazuk sojima kpagini waai ale jam do wusum peeluku la, a yaa yeeri gebik won kuui ale jam ta noa nayewa la wa noanni po a yaa ko tenzuk sojima baai ale jam tali la. Nuinsaƙa a yaa basi wennmazuk ale sin a de ba chak ale tali.

20

1 Ate mi yaa nya sabiilo wanyi ale wa basi wennmazuk ale ge sin tenzuk. Wa jam ta ka choarini dobdi wa nisa po. Wa jam maa ta ka vorub buui ale kan ka kpeglimka la noanni saafiika wa nisa po. 2 Sabiilowa a yaa jam yik jaab waai ale a neensi waamu a jam yiaƙ nipowa la, a yaa bobi wa ale choarini dobni ayen ku paari bena tusidi. Jaamu de ka Sitaana yaase velinvendika ate wa boro a ta nyini dila po dila po la. 3 Sabiilowa yaa yik wa a yuk basi vorub buui ale kan ka kpeglimka la po, a yaa

pai wa saafiika a kpari vorumu noanni. Wa nye dila ayen ka wa kan nman бага a paasi tenzuk nuruma. Wa le bo ka vorumu po ate bena tusidiwa a ga nueri. Di danni a dan ga paari, ba le lagi vorumu ate wa nyini boro magla.

⁴ Ate mi yaa nman nya ale zukpaglik si chaab a za dula. Ba yaa jam pai pagrim a te baai ale jam kali si zuk la ayen ba bo buusa. Mi yaa jam nya baai ate tenzuk nuruma a jam ko ba ayen dii nyin la ba jam a sak Wensienja ate Yeezu a pa sak la ale Naawen wannu. Ba an jam puusi a te dun kperikaliika yaa se ba kaabi ka bogluku. Ba an jam basi me ate ka nmarisi ka yonni a dueni ba die ale ba nisa nyinsa. Yeezu Kirisita a jam yeeri ba kama a ta nyini kum po a nyini ayen ba ale wa a maa chaab a chim nalima a soa tenka ate ku ga paari bena tusidiwa. ⁵ Bala ate wa lin jam nak yiti kum po. Bena tusidiwa a jam nueri kama ale ge ate wa yeeri baai ale jam lin kpi la kum po a ta nyini. ⁶ Baai ate Kirisita a lin lueri a nye ate ba yiti kum po la, ba sue ale peenti kama. Ba le chim ka Naawen ale Kirisita yenni kaabteeroba. Baai ale wa ale ba soa tenka ate ku ga paari bena tusidiwa la. Kum buui ale a saa buyewa la a kan nya pagrim ba zuk wa.

⁷ Bena tusidiwa a dan ga nueri, ba le basi ate Sitaana nyini vorumu po a nyini. ⁸ Wa le nyeema chej kama a paasi tenzuk nuruma, abe wa a tigi ba a gum chaab ale Gog ale Megog ate ba maa chaab a tu Naawen nuruma a nye kpalin. Sitaana ale wa nuruma de ale piisi kama nna yegayega ase beli tintambusun la ate nuru an бага a le chiini ba. ⁹ Ba le nyini ka jigi meena a

jam gilim Naawen nuruma baai ale jam bo dula la. Wa mariŋ ba boka jigi ka yegayega. Naawen ale basi ate bolim nyini wenŋmazuk a siŋ jam de baai meena ale za gilim di la. ¹⁰ Ba yaa le yik Velinvendika waai ale jam a nyeem a paasi nuruma la a yuk wa a gum duŋ kperikaliik ka ale venta biisiteerowa po ate bolim buui ale kasim jam a de mogini po la a de ba meena. Dula, wala ale duŋ kperikaliika ale venta biisiteerowa ale kasim a nam ka nna yegayega taam wuu.

¹¹ Ate mi yaa ŋman nya zukpaglika wenŋmazuk. Ka jam ka zukpaglik kpien peeluk ate nuru a jam kali ka zuk. Tenka ale wenŋmazuk a jam ka wa niŋa, jigi me abe jam karo ayen ba sugi. ¹² Mi yaa nya tenzuk nuruma baai ale jam ka nuru kpeenta ale baai ale jam kan daa nuru kpeenta ate Naawen yaa nak ba yiti kum po. Ba jam za ka wa zulaŋa zukpaglika niŋ. Ba yaa jam lagi nyuvuri gbanƙa ale gbanƙa si chaab. Wa jam bo ba buusa a magsi chaab ale ka dii ate ba nyɛ la ale dii ale jam ŋmarisi a nyo gbanƙa po la. ¹³ Baai ale jam kpi ate ba gu ba tenka ale nya kpeenta po la, ale baai ale jam bo kpilun ten la, nuruma de meena a jam za ka dula. Naawen a jam bo ba buusa a magsi chaab ale ka tuim ŋaai ate ba jam tom la. ¹⁴ Ba jam pai ka kum ale kpilun ten a yuk basi mogini po ate bolimu a kasim jam a de la ayen bu de ba a kaasi. Kude ka kum buui ale a saa buye la. ¹⁵ Baai ate ba an ŋmarisi ba yuenƙa a nyo nyuvuri gbanƙa po la, ba jam maa pai ba a yuk basi ka dula.

21

¹ Ate me yaa nman nya ale wenna mazuk ale tenzuk ale nya kpeemu a deri be mi nina po. Naawen yaa nman nye wenna mazuk paalik ale tenzuk ten paalik. ² Mi yaa nya Naawen ten kpient kaai ate wa jam lueri a te wa dek la a yaa basi wenna mazuk sin tenzuk. Ten kpient kala ale Jerusalem paalika. Ku jam a nye se ka nipok ale kasim jam a gomsu wa dek ayen wa yali wa chora la. ³ Mi yaa wom ale lueluk kpion a nyini wenna mazuk zukpaglika jigini a yaa a weeni ayen, "Wom mi. Yogyogla, Naawen ale nuruba ale boro ale ka chaab. Nuruma ale chim ka wa nuruba, ate Naawen me a chim ba Naawen. ⁴ Wa le duisi ba ninyaata a basi. Kum ale ninam ale nyindomma a kan nman boro. Ku le lin jam ka dii la, ku kan nman nye dila dii po dii po."

⁵ Waai ale jam kali Naawen zula za zukpaglika zuk la a yaa weeni ayen, "M nye nanta meena ka nanpaala." Wa nman pilim weeni mi ayen, "Nmarisi dii ate m le weeni fu a dueni, dii nyin la m wienja ka wensie wie ale magsi me. ⁶ M tuimaja a nueri kama. M ka piilimka, m be kasim boro kama taam wuu. M nyuvuri paalika kaai ate m pai a te nuruba la, a nye se ka nyiam la. Nyanyuila ale ta waai meena la, m le basi ate ba nyu bu ka tiirim. ⁷ Waai ale ta pagrim wie meena zuk la ale wa tuesi nantaja de meena, mi ale chim wa Naawen ate wa me ale chim m biik. ⁸ Alege baai ale yogsa la, bumbobroma, ale baai ale dan ba dek ale wabaata la, ale nuru koorisa, ale kabon nyeerisa, ale baai ale a tom

kperisa tuima, ale baai ale a kaab bogluta, ale velinvendisana, a za ba jo ka mogi diipo ate bolim a de taam wuu. Ku la a nye ase ba a kpi a saa ka buye la.”

⁹ Sabiilo baai bayopoiwa ale jam ta china n̄ayopoiwa ate ninammu a bo n̄a po la, wanyi a yaa weeni mi ayen, jam de ate m dak Pabiika powa a sak fu.

¹⁰ Naawen Chiika a yaa sak mi ate mi nya ale sabiilo a ji mi a ta juei guuk zuk. Wa yaa sak mi Jerusalem, t̄eŋ welenka ale ka nyini wen̄mazuk Naawen jigi a cheena ale ¹¹ a nyagsi ale Naawen zulaŋa. T̄eŋka a kasim a nyagsi kama ase tintana n̄aai ale a nyagsi la, a nya nna cheri. ¹² Ka jam ta ka parik kp̄ien nna won̄won̄ɔa ale nansuɪnta pi ale ti yeri, ate sabiiloba pi ale baye a limsi nansuɪntaŋa. Nansuɪntaŋa noa ba n̄marisi ka Izirali bisaŋa pi ale bayewa wie a dueni du. ¹³ Nansuɪnta tita ale jam bo kauk kunyi meena. Tita ale jam bo kori geŋ, tita bo yiseoku geŋ, tita bo wiiluku geŋ, tita me bo yeri nin̄ geŋ. ¹⁴ Ba pai ka tintana pi ale n̄aye a dueni nyubini a se parika ale n̄marisi Pabiika tuimtomdoma pi ale bayewa wie a dueni n̄a nyin̄. ¹⁵ Sabiilo waai ale biisi ale mi la, a jam ta ka tachek ate ba pai ligmon̄in̄ a nyeka ayen wa magsi t̄eŋka, ale nansuɪntaŋa ale parisana. ¹⁶ T̄eŋka labsimu ale ka woglimu a jam soa ase ka chaab la. Sabiilowa a jam pai ka wa tachekka a magsi. Ka woglimu jam ka “m̄eɛla” tusidi ale kobsinu. Ka labsimu ale ka jueлика a jam soa ase ka dila la. ¹⁷ Sabiilo me yaa n̄man magsi pagrika ase wa ale poom a

magsi dii la ate ka jueli a wonḡa nna yegayega. ¹⁸ Tenka parika ba jam pai ka tintain peela ḡaai ale a nyagsi a nyɛ ka alege tenka po dek ligmonin a nyɛ nna ase nyaasun la. ¹⁹ Ba pai ka tintain nalinsa toḡatoga a ḡmirisi nyubini. Ba ale lin pai tintana ḡaai a dueni la a boro a nyɛ ase ka sobluk la, ḡaai ale nyɛ buyewa la me a boro a nyɛ ase ka sobluk la, ḡaai ale nyɛ butawa la a nyɛ ase ka gonungoona la, ḡaai ale nyɛ bunaansiwa la a nyɛ ase ka gonungoona la ale peela, ²⁰ ḡaai ale nyɛ bunuwa la a nyɛ ase ka monun ale peeluk a gum chaab la, ḡaai ale nyɛ buyuebiwa la a nyɛ ase ka monun la, ḡaai ale nyɛ buyopoiwa la a nyɛ ase ka dubuulim la, ḡaai ale nyɛ naaninka la a nyɛ ase sobluk ale a nyagsi la, ḡaai ale nyɛ neoku la a nyɛ ase dubuulim ale gonungoona ale gum chaab la, ḡaai ale nyɛ piwa la a nyɛ ase gonungoona la ale peela, ḡaai ale nyɛ pi ale bunyiwa la a nyɛ ase monun la, ḡaai ale nyɛ pi ale buyewa la a nyɛ ase ka sobluk la. ²¹ Ba yaa jam pai ka ḡanta pi ale baye ate ba a nyagsi ase tintana la, a nyɛ parika nansuinta pi ale tiyewa meena. Ba jam maa pai ka ligmonin me a se nyaasun la a piisi siuk kpionku.

²² Mi an jam nya Naawen Puusika Yenni tenka po dii nyin la Puusika Yenni ale Nyonowa Naawen kpeeni dek ale wa Pabiika. ²³ Baai ale jam bo dula la, an jam a yaali wenbiri yaase chiika. Naawen ale wa nalimu ale a nyagsi ate ba a nya. Pabiika me ale ba bolim ate ba nya. ²⁴ Tenzuk nuruma le ba nya bolimu de a chen. Ba nalimaḡa me le pai ba zulaḡa a jam gum du. ²⁵ Ba kan ligi siaka noaḡa. Na le kasim a lagi

kama daa meena. Dii nyinḡ la yok a kan bo du. ²⁶ Tenjuk nuruma me le ba zula yegayegaka a jam gum tenka po. ²⁷ Tuimbaata nyamma ale baai ale a nye kabonḡsa ale maara velim la, ba kan бага a maa jo dula. Baai ate ba ḡmarisi ba yuenḡa a nyo Pabiika nyuvuri paalika gbanḡka po la, bala nyiini ale ba jo du.

22

¹ Sabiilowa yaa dagi Naawen nyuvuri paalika benni dii ale jam a nyagsi nna ase nyaasunḡ la. Di jam nyini ka Naawen ale Pabiika jigi wenḡmazuk. ² Benni a jam chali va ka tenka siuk kpienḡku sunsunḡ. Naawen nyuvuri paalika tiimu a jam za ka benni kabtanḡa meena a yoana yoana. Bu jam a yoani ka pi ale buye ben yenḡ po. Si vaatanḡa ale jam a basi ate tenjuk nuruma a nya nyinḡyḡgsa. ³ Nanta baai ate Naawen a ka te ba la, a kan maa bo tenka po.

Naawen ale Pabiika zulanḡa zukpaglika a bo ka dula ate wa tomteerḡma puusi a te ba. ⁴ Ba le nya Naawen nimbidiaka ate wa ḡmarisi wa yonni a dueni ba die nyinḡ. ⁵ Abe wa basi ate ba chim nalima taam wuu. Yok a kan bo dula, dii nyinḡ la ba Nyonḡwa Naawen a le wa a te ba wentuenḡ. Ba kan ba a yaali wentuenḡa yaa se kanaasa ayen ba a nya.

⁶ Ate sabiilowa a yaa weeni mi ayen, “M le a yaali ayen m weeni fu dii la a magsi kama ale ḡman chim wensie me. Ti Nyonḡwa Naawen waai ale pai wa Chiika a nyo wa biisiteerḡma suniima po la, a tom ka mi wa sabiilowa ayen wa

jam sak wa tomteeroma dii ale di nye yogyogla la.”

⁷ Yeezu a weeni ayen, “Wom m wienja de. Ku kan beni ale ge ate m pilim nman jam. Baai meena ale a zuli dii ate m nmarisi nyo gbanjka de po la, ba sue ale peenti kama.”

⁸ Mi, Joon, a nya kama ale wom wienja de meena. Mi le ga nya ale wom wienja de meena a nueri la, m jam kpi ka duna ten ayen m puusi sabiilowa waai ale dagi wienja de meena a sak mu la. ⁹ Alege wa weeni mi ayen, “Kan nye dila, dii nyin la mi ale fi ale fi suaataja baai ale ka Naawen biisiteeroba ale a va gbanjka de wienja la, tama meena ka Naawen tomteeroba. Puusi a te wala nyiini.” ¹⁰ Wa nman pilim weeni mi ayen, “Kan fi pai wie naai ale bo gbanjka de po la a sugi, dii nyin la, ku kan beni ale ge ate na chim wensie. ¹¹ Di dannu a dan ga boro a paari, baai ale a tom tuimbaata ale tuim dantisa la, ba le nmasi a tom na a gum du kama. Baai ale a tom tuimmanja la, ba me le nmasi a tom na gum du kama. Baai me ale ka welensa nyam la, sue ale nmasi chim nuru welensa a gum du kama.”

¹² Yeezu a weeni ayen, “Ni wom mi ale a weeni dii la. Ku kan beni ale ge ate m tuni ni dii ate ni nye la. ¹³ Mi ka piilim ka jigi, m be kasim boro kama taam wuu.”

¹⁴ Baai ale a sugri ba gataja ayen danta a kan tiri ba ate ba nya siuk a jo tenka po a de Naawen nyuvuri paalika tiimu yoani la, ba sue le peenti. ¹⁵ Alege baai ale a tom tuimbaata ale a nye wakperikaliisa, ale a nye kabonja, ale a ko nuruba, ale a kaab bogluta, ale a velim venta ba

biik po ale ba tuima po, bala meena le wari ka tenka peelimu po. Ba kan nya siuk a jo ka po.

¹⁶ “Mi, Yeezu, ale tom m sabiilowa ayen wa jam mooli wienja de ate baai meena ale a va mi la wom nja. Mi ka Naaboa Deevide dokdemma po wanyi. Mi a nyagsi ka nna yegayega a se vari chinmarika la.”

¹⁷ Naawen Chiika ale Pabiika powa a maa chaab a weeni ni ayen, “Ni jam”.

Baai meena ale a wom ba wienja la, ale maa weeni kama me ayen, “Ni jam”.

Nama meena baai ate nyanyuila a ta ni la, ni jam nyu Naawen nyuvuri paalika nyiamu tiirim.

¹⁸ Mi, Jon, a kaam baai meena ale wom gbanja de wienja la kama. Waai a dan pai wari de choa a gum mi wienja de po, Naawen le pai ninam ate sabiiloba bayopoiwa a jam ta la a gum ku nyono waali kaa ate wa le waali wa la po. ¹⁹ Waai me a be dan yeeri wari gbanja de po a basi, Naawen a kan basi ate ku nyono a jo wa tenka po a maa de wa nyuvuri paalika tiimu yonaja, njaai ate m poom weeni nja wari gbanja de po la.

²⁰ Nuru waai ale za m wienja njan la a weeni ayen, “Wensie, ku kan beni ale ge ate m pilim njan jam.”

Basi ate fi le weeni dii la a sum nye. Ti Nyono, pilim njan jam.

²¹ M be njan a saalim ayen ti Nyonowa Yeezu niaka a bo ale ni meena. Ku be nye dila.

**The New Testament in the Buli language
(Ghana)**

**Buli: The New Testament in the Buli language
(Ghana) (New Testament)**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buli (Ghana)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

24aad1ee-9f16-5a40-b094-5b16e513253a